

ilahiyat akademi

Sayı: 19, 2024, 1-31.

Issue: 19, 2024, 1-31.

Journal of Arabic Literature'ın Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Journal of Arabic Literature Based on Web of Science Database

Adnan Arslan

Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili Belagati Anabilim Dalı
Assoc. Prof., Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Arabic Language and
Rhetorics, Bilecik/Türkiye

adnan.arslan@bilecik.edu.tr | ORCID: [0000-0002-3989-6612](https://orcid.org/0000-0002-3989-6612) | ROR ID: [00dzfx204](https://ror.org/00dzfx204)

Salih Zor

Arş. Gör., Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili Belagati Anabilim Dalı
Research Asistant., Bursa Uludağ University, Theology Faculty, Department of Arabic Language and Rhetorics,
Bursa/Türkiye

salihzor241@hotmail.com | ORCID: [0000-0003-3345-0457](https://orcid.org/0000-0003-3345-0457) | ROR ID: [03tg3eb07](https://ror.org/03tg3eb07)

Muhammed Faruk Çakır

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili Belagati Anabilim Dalı
Assist. Prof. Dr., İstanbul Medeniyet University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Arabic Language and
Rhetorics, İstanbul/Türkiye

faruk.cakir@medeniyet.edu.tr | ORCID: [0000-0002-7831-5075](https://orcid.org/0000-0002-7831-5075) | ROR ID: [05j1qpr59](https://ror.org/05j1qpr59)

Makale Bilgisi

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 15 Mart 2024**Kabul Tarihi:** 16 Mayıs 2024**Yayın Tarihi:** 30 Haziran 2024

İntihal

Bu makale, Turnitin yazılımı ile taranmıştır.
İntihal tespit edilmemiştir.

Etik Beyan

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Adnan Arslan, Salih Zor, Muhammed Faruk Çakır).

Article Information

Article Type

Research Article

Date Received: 15 March 2024**Date Accepted:** 16 May 2024**Date Published:** 30 June 2024

Plagiarism

This article has been scanned with Turnitin software. No plagiarism detected.

Ethical Statement

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Adnan Arslan, Salih Zor, Muhammed Faruk Çakır).

CC BY-NC 4.0 lisansı ile lisanslanmıştır.**Licensed under CC BY-NC 4.0 license.**

Arslan, Adnan vd. "Journal of Arabic Literature'ın Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi". *İlahiyat Akademi* 19 (Haziran 2024), 1-31.

DOI: [10.52886/ilak.1453715](https://doi.org/10.52886/ilak.1453715)

Arslan, Adnan vd. "Bibliometric Analysis of Journal of Arabic Literature Based on Web of Science Database". *Theological Academia* 19 (June 2024), 1-31. DOI: [10.52886/ilak.1453715](https://doi.org/10.52886/ilak.1453715)

Atıf/ Cite as

Öz

Bu çalışmada Arap edebiyatı alanındaki akademik yayıncılıkta 50 yıllık bir geçmişe sahip *Journal of Arabic Literature*'in bibliyometrik analizi yapılmıştır. Kısaca *JAL*, özellikle Batı dünyasındaki Arap edebiyatına dair bilimsel çalışmalarda alanın en prestijli dergisi olarak kabul edilmektedir. 1970 yılında ilk sayısı yayımlanan *JAL*, 1683 yılında Jorjaan Luchtmans tarafından kurulan dünyanın en köklü yayınevlerinden olan BRILL'in akademik yayım ağını oluşturan dergilerinden birisidir. 1988 yılına kadar yılda tek sayı yayımlayan dergi, bu yıldan itibaren yılda iki sayı yayımlamaya başlamıştır. 1992 yılında bu sayı 3'e, 2018'te ise 4'e çıkmıştır. Dolayısıyla kurulduğu günden bugüne kadar derginin toplam sayısı 126'ya ulaşmıştır. WoS verilerine göre 1975-2023 yılları arasında geçen 48 yılda toplam 916 yayım yayımlanmıştır. Toplamda 517 yazar *JAL*'da yayım yapmıştır. Tek yazarlı makale sayısı 496'dır. Uluslararası ortak yazarlık oranı, %0,655, makale başına atıf oranı 2,138, yıllık büyüme oranı ise % 0,79 olarak kayda geçmiştir. Bu çalışmanın amacı, bibliyometrik bir analizle Batı dünyasında Arap edebiyatı alanında kimlerin hangi konulara eğildiği, Arap edebiyatı alanındaki araştırmalara dair gelecekte neler çalışılabileceği hususunda bir fikir edinebilmektir. Çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır: *JAL*'da yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır? *JAL*'da makale yayımlayan araştırmacılar en çok hangi ülke ve kurumlara aittir. *JAL*'da yayımlanan makaleler içerisinde en çok atıf alanlar hangileridir ve bu makalelerin konusu nedir? *JAL*'da en çok makale yayımlayan yazarlar kimlerdir? *JAL*'da makale yayımlayan Türk akademisyenlerin sayısı ve oranı nedir? *JAL*'da yayımlanan makaleler hangi dönem ve edebi tür etrafında yoğunlaşmaktadır? Çalışmada şöyle bir yöntem takip edilmiştir: Web of Science veri tabanından alınan Bibtex çıktısı çalışmanın veri setini teşkil etmiştir. Bu setin verileri, Bibliometrix uygulamasında işlenmiştir. Yıllar, yazarlar, kurumlar, yayımlar vb. parametreler esas alınarak çalışmanın başlıkları oluşturulmuştur. Nicel verilere dayalı bir nitel çalışma olduğu için bu makalede karma bir yöntem izlenmiştir. Çalışmada sonuç olarak şu bulgulara ulaşılmıştır: 50 yıllık bir geçmişe sahip olan derginin yıllar içindeki makale sayı dağılımı ve atıf alma durumuna bakıldığında derginin yayım hayatında ciddi bir istikrara sahip olduğu görülmüştür. Çalışmada kısmen işaret edildiği gibi *JAL*, editör ekibinin çevresini oluşturan akademik ortamın yakınlığını hissettiren bir dergi olarak gözlemlenmiştir. Dergide, baş editör ve onun çalıştığı Chicago Üniversitesi araştırmacılarının büyük bir katılımı söz konusudur. Yaptığımız araştırmamızın elde ettiği en önemli bulgulardan birisi de *JAL*'ın ister şiir olsun ister nesir, modern Arap edebiyatı çalışmalarına öncelik vermiş olmasıdır. Dolayısıyla modern Arap şiir ve romanı kapsamındaki çalışmaları yayımlatmak için *JAL*'ın uygun bir adres olduğu rahatlıkla söylenebilir. *JAL*'da yayımlanan araştırma makaleleri şiir-nesir şeklinde genel bir tasnife tabi tutulduğunda araştırmacıların yarısından fazlasının nesir türü eserleri incelemeyi tercih ettiği görülmüştür. Dergide sayıca önemli bir yekûn tutan kitap incelemesi türü yayımlar sayılmadığında 345 nesir, 213 de şiir konulu araştırma makalesi yayımlandığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan *JAL*'da yayımlanmış makalelerin yarısından fazlasının kitap incelemesi türü çalışmalar olduğu gözlemlenmiştir. Bunun *JAL*'da makale yayımlatmak isteyen Arap edebiyatı araştırmacılarına üstü örtülü bir öneri mesajı olduğu söylenebilir. Gördüğümüz kadarıyla *JAL*, kitap incelemesi (book review) türü çalışmalara kapısı ardına kadar açık bir dergidir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Belagati, Arap Edebiyatı, Journal of Arabic Literature, *JAL*, Bibliyometrik Analiz.

Abstract

In this study, a bibliometric analysis of the *Journal of Arabic Literature*, which has a 50-year history in academic publishing in the field of Arabic literature, was conducted. In short, *JAL* is considered the most prestigious journal in the field of scientific studies on Arabic literature, especially in the Western world. *JAL*, whose first issue was published in 1970, is one of the journals that form the academic publishing network of BRILL, one of the world's most established publishing houses, founded by Jordaen Luchtmans in 1683. The journal, which published a single issue a year until 1988, started to publish two issues a year starting from this year. In 1992, this number increased to 3 and in 2018 to 4. Therefore, the total number of the journal since its establishment has reached to 126. The aim of this study is to get an idea about who focuses on which topics in the field of Arabic literature in the Western world, and what can be done in the future regarding research in the field of Arabic literature, through a bibliometric analysis. The study sought answers to some questions. The following method was followed in the study: The Bibtex output taken from the Web of Science database constituted the data set of the study. The data (years, authors, institutions, publications, etc.) of this set was processed in the Bibliometrix application. The titles of the study were created based on the parameters. Since it is a qualitative study based on quantitative data, a mixed method was followed in this article. As a result of the study, the following findings were reached: Considering the article number distribution and citation status of the journal, which has a 50-year history, it was seen that the journal had a serious stability in its publishing life. As partially pointed out in the study, *JAL* has been observed as a journal that makes one feel the closeness of the academic environment that surrounds the editorial team. The journal has a large involvement of the editor-in-chief and the University of Chicago researchers he works with. One of the most important findings of our research is that *JAL* gives priority to modern Arabic literature studies, whether poetry or prose. Therefore, it can easily be said that *JAL* is a suitable address to publish works within the scope of modern Arabic poetry and novel. When the research articles published in *JAL* were classified as poetry-prose, it was seen that more than half of the researchers preferred to examine prose works. It was determined that 345 prose and 213 poetry research articles were published in the journal, excluding book review type publications, which constitute a significant number in the journal. On the other hand, it has been observed that more than half of the articles published in *JAL* are book review type studies. It can be said that this is a veiled suggestion message to Arabic literature researchers who want to have articles published in *JAL*. As far as we can see, *JAL* is a journal with an open door to book review type studies.

Keywords: Arabic Language and Rhetoric, Arabic Literature, Journal of Arabic Literature, *JAL*, Bibliometric Analysis.

Giriş

Türkiye’de Arap dili ve belagati/edebiyatı araştırmaları son yıllarda ciddi bir artış göstermektedir. İster tez olsun ister makale, birçok düzeyde akademik çalışmanın konusunu teşkil eden Arap edebiyatı,¹ pek çok alan araştırmacısının ifadesiyle halen bakir bir alandır. Cahiliye şiirinden modern romana, makame türü eserlerden kısa öykücülüğe kadar oldukça geniş bir sahada kendini bulan Arap edebiyatı araştırmacısı, incelemeye değer bir konu arayışında doğal olarak literatür taramasına başvurmaktadır. Özellikle genç araştırmacılar, bu taramada önce Türk akademisinde yapılmış çalışmalara göz atacaktır. Akla gelen konular çerçevesinde ilk bakılacak veri tabanları *Ulusal Tez Merkezi*, *İslam Araştırmaları Merkezi Makale Veri Tabanı* ve *Dergipark* platformlarıdır. Arap edebiyatı araştırmalarında Türk akademisinin birikimini yoklayacağı bu adreslerden sonra bir de *Dâru’l-Manzûme*, *al-Manhal* ve *Marefa* gibi veri tabanları üzerinden Arap akademisini taraması icap edecektir. Zira Irak’tan Fas’a, Yemen’den Suriye’ye kadar 22 ülkede çok geniş bir coğrafyada Arap akademisyenlerin ortaya koyduğu araştırmaları görmezden gelmek nitelikli bir çalışma açısından mümkün değildir.

Arap edebiyatı araştırmalarının sadece İslam dünyasıyla sınırlı olmadığı bedihi bir hakikattir. Özellikle son iki asırdır şarkiyatçı olarak bilinen bir kitle tarafından Arap edebiyatı, inceden inceye tetkik edilmektedir. Bu vesileyle Batı üniversitelerinde de akademik düzeyde Arap edebiyatı araştırmaları önemli bir yekûna ulaşmıştır. Sadece Arap edebiyatına tahsis edilmiş bir dergi ortaya çıkmış ve istikrarlı yayım hayatıyla bilhassa Batı dünyasında Arap edebiyatı konulu araştırmaların adresi haline gelmişlerdir. Bu çalışmanın bibliyometrik analize tabi tutmayı amaçladığı bu dergi *Journal of Arabic Literature*’dir.²

¹ Arap edebiyatı araştırmalarının ülkemizde büyük bir sıçrayış kat ettiği konu çerçevesinde kaleme alınmış bibliyografik çalışmaların sıklığından anlaşılmaktadır. Bu çalışmalarda araştırmacılar, Arap dili ve edebiyatı/belagati alanında yayımlanmış kitap, tez, makale, bildiri vb. akademik yayınların listesini çıkarmaktadırlar. Bu türden tarama çalışmalarına duyulan ihtiyaç alandaki ilmi hareketliliğin önemli bir göstergesidir denilebilir. Bu çalışmalar için bk. M. Vecih Uzunoğlu, “Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-I (1956-2002)”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 3/8 (2003), 7-31; M. Vecih Uzunoğlu, “Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-II (1956-2004)”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 5/17 (2005), 7-36; M. Vecih Uzunoğlu, “Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (1956-2013)”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 15/40 (2015), 1-52; Abdullah Kılınçkaya, “Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (2004-2013)”, *Şarkiyat Mecmuası* 27/2 (2015), 95-130; Hasan Harmanlı, *Arap Dili Literatürü* (Ankara: Çizgi Yayınları, 2020); Recep Çinkılıç (ed.), *Türkiye Arap Dili ve Edebiyatı - Akademik Çalışmalar Bibliyografyası* (İstanbul: Akdem Yayınları, 2023).

² Bibliyometrik analiz konulu çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların literatür taraması girişiminde bu tür bir analizin tarihi, tanım ve yöntemi, kapsam ve amaçlarına ilişkin tatmin edici bilgiler yer almaktadır. Bu çalışmanın ilerleyen aşamalarında bir bibliyometrik analiz çalışmasının nasıl ilerlediği ve neleri ölçmek istediği zaten pratik olarak görüleceği için aynı bilgileri tekrar etmeye ihtiyaç görülmemiştir. Burada, Türk akademisinde bibliyometrik analiz yöntemi hakkında en kapsamlı olduğu görülen bir çalışmaya atıfta bulunarak doğrudan konuya girilecektir. Ayrıntı için bk. Arsev Umur Aydınoglu vd., “Bir Sosyal Bilimler Araştırma Yöntemi Olarak Bibliyometri: Akademik Girişimcilik Örneği”, *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 55 (2023), 235-258.

Bibliyometrik çalışmalar özellikle Batı üniversitelerinde belirli bir dergi ekseninde yıllardır yapılmaktadır. Bu kapsamda *European Journal of Marketing*,³ *Journal of Knowledge Management*,⁴ *Journal of Business Research*,⁵ *Electronic Library' journal*,⁶ *IP&M Journal*⁷ ve *Periodontology 2000*⁸ vb. onlarca derginin bibliyometrik analizleri yapılmıştır. Belirli bir dergiyi bibliyometrik açıdan analiz yapmak Batı üniversitelerinde olduğu gibi Türk akademisinde de yaygın bir akım haline gelmiştir. Bu bağlamda *Sakarya İktisat Dergisi*,⁹ *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi*,¹⁰ *Ana Dili Eğitimi Dergisi*,¹¹ *Tojdac Dergisi*,¹² *Sosyal Güvenlik Dergisi*¹³ gibi bazı dergilerin bibliyometrik analizleri yapılmıştır.

1. Journal of Arabic Literature: Tarihi ve Yayıncılık Hayatı

1970 yılında ilk sayısı yayımlanan *JAL*,¹⁴ 1683 yılında Jorjaan Luchtmans tarafından kurulan dünyanın en köklü yayınevlerinden olan BRILL'in akademik yayım ağını oluşturan dergilerinden birisidir. 1988 yılına kadar yılda tek sayı yayımlayan dergi, bu yıldan itibaren yılda iki sayı yayımlamaya başlamıştır. 1992 yılında bu sayı 3'e, 2018'te ise 4'e çıkmıştır. Dolayısıyla kurulduğu günden bugüne kadar derginin toplam sayısı 126'ya ulaşmıştır. WoS verilerine göre 1975-2023 yılları arasında geçen 48 yılda toplam 916 yayın yayımlanmıştır. Toplamda 517 yazar *JAL*'da yayım yapmıştır. Tek yazarlık makale sayısı 496'dır. Uluslararası ortak yazarlık oranı, %0,655, makale başına atıf oranı 2,138, yıllık büyüme oranı ise % 0,79 olarak kayda geçmiştir. *JAL* her ne kadar Hollanda sermayeli bir şirkete ait olsa da derginin editoryal ekibi çoğunlukla Amerika Birleşik Devletleri üniversiteleri

³ Francisco J. Martínez-López vd., "Fifty years of the European Journal of Marketing: a bibliometric analysis", *European Journal of Marketing* 52 (2018), 439-468.

⁴ Magaly Gaviria-Marin vd., "Twenty years of the Journal of Knowledge Management: a bibliometric analysis", *Journal of Knowledge Management* 22/8 (2018), 1655-1687.

⁵ Naveen Donthu vd., "Forty-five years of Journal of Business Research: A bibliometric analysis", *Journal of Business Research* 109 (2020), 1-14.

⁶ Akhtar Hussain vd., "Bibliometric analysis of the 'Electronic Library' journal (2000-2010)", *Webology* 8/1 (2011), 1-8.

⁷ Asad Abdi vd., "Bibliometric Analysis of IP&M Journal (1980-2015)", *Journal of Scientometric Res.* 7/1 (2018), 1-9.

⁸ Paras Ahmad vd., "A bibliometric analysis of Periodontology 2000", *Periodontology 2000* 82 (2020), 286-297.

⁹ Harun Kılıçaslan - Yalçın Doğan, "Sakarya İktisat Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi", *Sakarya İktisat Dergisi* 10/3 (2021), 226-239.

¹⁰ Mustafa Kahraman, "İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi", *Coğrafya Dergisi* 44 (2022), 207-218.

¹¹ Beytullah Karagöz - İmran Koç Ardıç, "Ana Dili Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 7/2 (2019), 419-435.

¹² Emel Demir Askeroğlu, "Uluslararası Tojdac Dergisinin Bibliyometrik Analizi", *Turkish Online Journal of Design Art and Communication* 8/2 (2018), 190-202.

¹³ Elif Kırdar - Abdurrahman Benli, "Sosyal Güvenlik Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Sosyal Güvenlik Dergisi* 10/1 (2020), 197-216.

¹⁴ Dergi, Web of Science veri tabanında 1975 yılından itibaren taranmaya başlamıştır.

akademisyenlerinden oluşmaktadır. Columbia Üniversitesinde edebiyat eleştirmeni ve klasik ve modern Arap edebiyatı ve karşılaştırmalı kültürel çalışmalar uzmanı olan Prof. Dr. Muhsin Jassim al-Musawi, 2000 yılından günümüze derginin baş editörüdür. Yardımcı editörleri; Pensilvanya Eyalet Üniversitesinden Anna Ziajka Stanton, Yale Üniversitesinden Rebecca C Johnson, Beyrut Amerikan Üniversitesinden Bilal Orfali ve St. Andrews Üniversitesinden Kirill Dmitriev'dir. *JAL*, Open Access sistemiyle çalışan ücretli bir dergidir. AHCI indeksinde taranan *JAL*, çok sayıda makale başvurusundan dolayı yayımlanma süreci ağır işleyen bir dergi olarak bilinmektedir.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın birden fazla amacı vardır. Öncelikli amacı, Türkiye'de Arap dili ve belagati/edebiyatı alanında çalışan araştırmacılarını, Batı dünyasında yaklaşık yarım asırdır Arap edebiyatı çalışmaları yayımlayan akademik bir derginin varlığından haberdar etmektir. Arap edebiyatı ile ilgili literatür taraması yapılırken Batılı çalışmalara da göz atılması gerektiğine dair bir düşünce bu çalışmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. Böyle bir bibliyometrik analiz ile İslam dünyası dışındaki Arap edebiyatı araştırmalarının hangi yönlere eğildiği, kimlerin ve hangi kurumların ne tür konulara odaklandığı tespit edilebilecektir. Bu suretle gelecek yeni araştırmalar için *JAL*'dan fikir alabilmek mümkün olacaktır.

3. Araştırmanın Problemi

Bu çalışmada bazı soruların cevapları aranacaktır. Bunlar, çalışmanın şekilsel iskeletini de teşkil eden kritik sorulardır:

JAL'da yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır? Bu soru ile Batı üniversitelerinde Arap edebiyatı araştırmalarına gösterilen ilginin yanı sıra Arap edebiyatı alanında çalışan araştırmacıların sayısı hakkında da bir fikir alabilme amacı güdülmektedir.

JAL'da makale yayımlayan araştırmacılar en çok hangi ülke ve kurumlara aittir.

JAL'da yayımlanan makaleler içerisinde en çok atıf alanlar hangileridir ve bu makalelerin konusu nedir?

JAL'da en çok makale yayımlayan yazarlar kimlerdir?

JAL'da makale yayımlayan Türk akademisyenlerin sayısı ve oranı nedir?

JAL'da yayımlanan makaleler hangi dönem ve edebi tür etrafında yoğunlaşmaktadır?

4. Araştırmanın Yöntemi

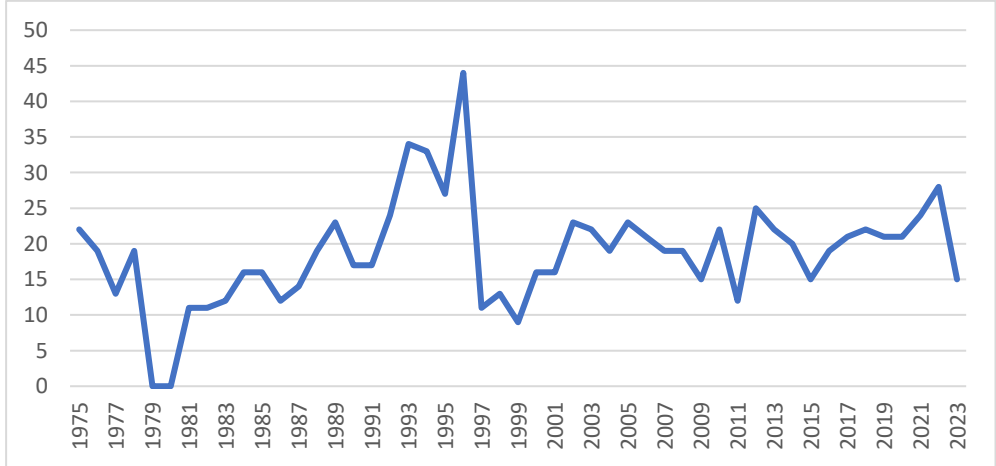
Bu çalışmada Web of Science (WoS) veri tabanından alınan sayısal verilere dayalı bir analiz yapılmıştır. Dolayısıyla araştırmada nicel-nitel karma bir yöntem söz konusudur. Dergi AHCI indeksi tarafından tarandığı için çalışmada WoS veri tabanı esas alınmıştır. Derginin tüm sayı ve makalelerinin bu veri tabanında bulunduğu gözlemlenmiştir. WoS'ta derginin makaleleri seçilmiş, Bibtex dosyası alınmış ve bu dosya çalışmanın veri setini oluşturmuştur. Veri seti Bibliometrix uygulamasında işlenmiştir. Sayısal verilerin görselleştirilme işlemi Office Excell ile yapılmıştır. Veri setinin işlenmesi esnasında makalenin amacı doğrultusunda seçilen parametrelere göre tasnifler yapılmıştır. Çalışmanın elde ettiği nicel veriler üzerinden alanın nitel değerlendirilmesi sağlanmıştır. Sonuç ve öneriler kısmında çalışmanın yönlendirici olma yönü ön plana çıkarılmıştır. Türk akademisinde Arap dili üzerine yapılacak sonraki çalışmalar için birtakım önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada özellikle Türk akademisindeki araştırmacılara önerilerde bulunma amacı olduğu için kimi verilerden sonra yönlendirici izahlarda bulunulmuştur.

5. Bulgular

5.1. Yıllara Göre Makale Dağılımı

JAL'da 1975-2023 yılları arasında yayımlanmış¹⁵ 916 makalenin dağılımı incelendiğinde grafiksel görüntü şu şekildedir:

Şekil 1: Yıllara Göre Dağılım

916 yayının yıllara göre dağılımına bakıldığında en çok dikkat çeken iki şeyin ilki 1979 yılında derginin hiç yayın yapmamış olmasıdır. İkincisi de 1996 yılında 44

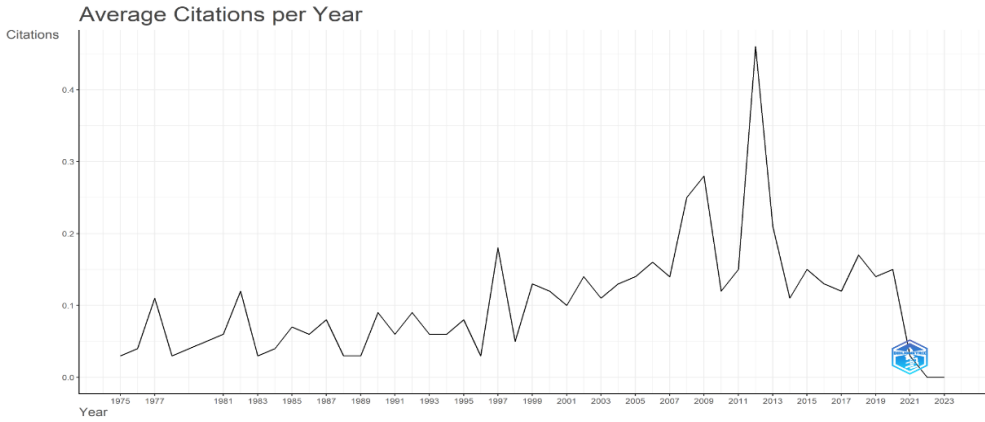
¹⁵ Yayın hayatına 1970 yılında başlayan derginin 1975'ten itibaren WoS'ta taranmaya başlaması veri tabanının kriterleri ile ilgili olmalıdır.

makale ile zirvenin yakalanmasıdır. 1979 yılına dair WoS'un verdiği bu verinin hatalı olduğu görülmektedir. Zira dergi sayfasına bakıldığında 1979 yılında çıkan sayıda 12 yayın mevcuttur. Muhtemelen burada WoS'tan kaynaklı bir veri girişi aksaklığı söz konusudur. Bunun dışında derginin yıllara göre makale sayısı dağılımında cüzi inişler ve çıkışlarla bir istikrar söz konusudur. Grafikteki çizgilere bakıldığında, derginin Arap edebiyatı alanındaki yarım asırlık yayıncılık tecrübesiyle gelecek vaat ettiği söylenebilir. Bu itibarla derginin Batı dünyasındaki araştırmacıların ilgisini çektiği ve alanın bilimsel hafızasında yer edindiği rahatlıkla dile getirilebilir.

5.2. Yıllara Göre Atıf Sayıları

Bir derginin ait olduğu bilim dalında ne denli kabul gördüğü yıllara göre istikrarlı yayın sayısından anlaşıldığı gibi daha da önemlisi, o dergide yayımlanmış makalelerin başka yayınların kaynakçalarına girebilmesi ile de ilgilidir. Nitekim dergilerin etki faktörleri hesaplanırken en başta atıf sayılarına bakılmaktadır. Bir dergide yayımlanmış makalelerin diğer yayınlara referans olması yayınların etki gücünü göstermektedir. Atıf sayısında önemli olan, sadece birkaç yılda yahut birkaç makaledeki performans değildir. Yıllara göre istikrarlı bir devamlılık önem arz etmektedir. Söz konusu JAL olduğunda, dergide yayımlanmış makalelerin başka yayınlara kaynaklık edebilme oranı aşağıdaki şekilde yıllık olarak görülmektedir:

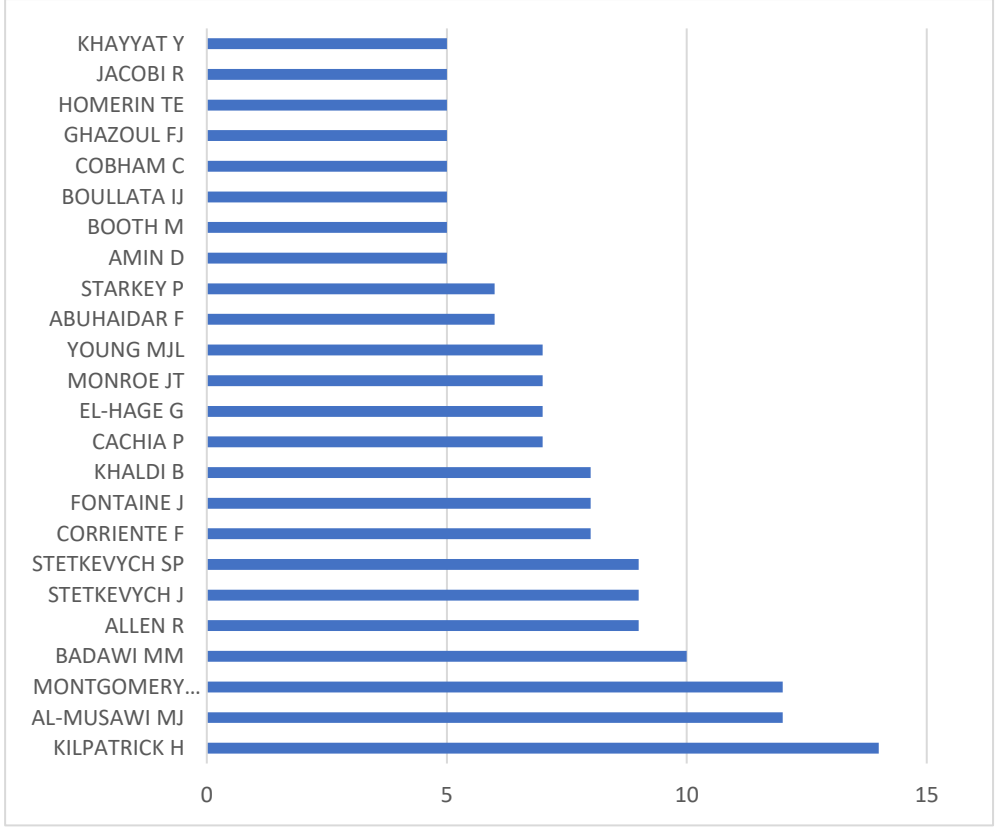
Şekil 2: Yıllara Göre Atıf Dağılımı

1975 yılı, derginin WoS'ta tarandığı ilk yayın yılı olduğu için atıf oranı doğal olarak 0,0'dır. 2023 yılı da aynı şekilde 0,0'dır. Bunun dışında derginin yıllık atıf alma oranının belirli bir seyirde devam ettiği görülmektedir. Yayın sayısının zirve yaptığı yıllardan sonraki 2013 yılı ise yayın sayısı ile atıf sayısı arasında bir orantı olduğunu göstermektedir. Kısacası grafik, JAL'ın düşük de olsa istikrarlı bir atıf alma gücüne sahip olduğunu göstermektedir.

5.3. En Çok Yayın Yapan 25 Yazar

Şekil 3: En Çok Yayın Sahipleri

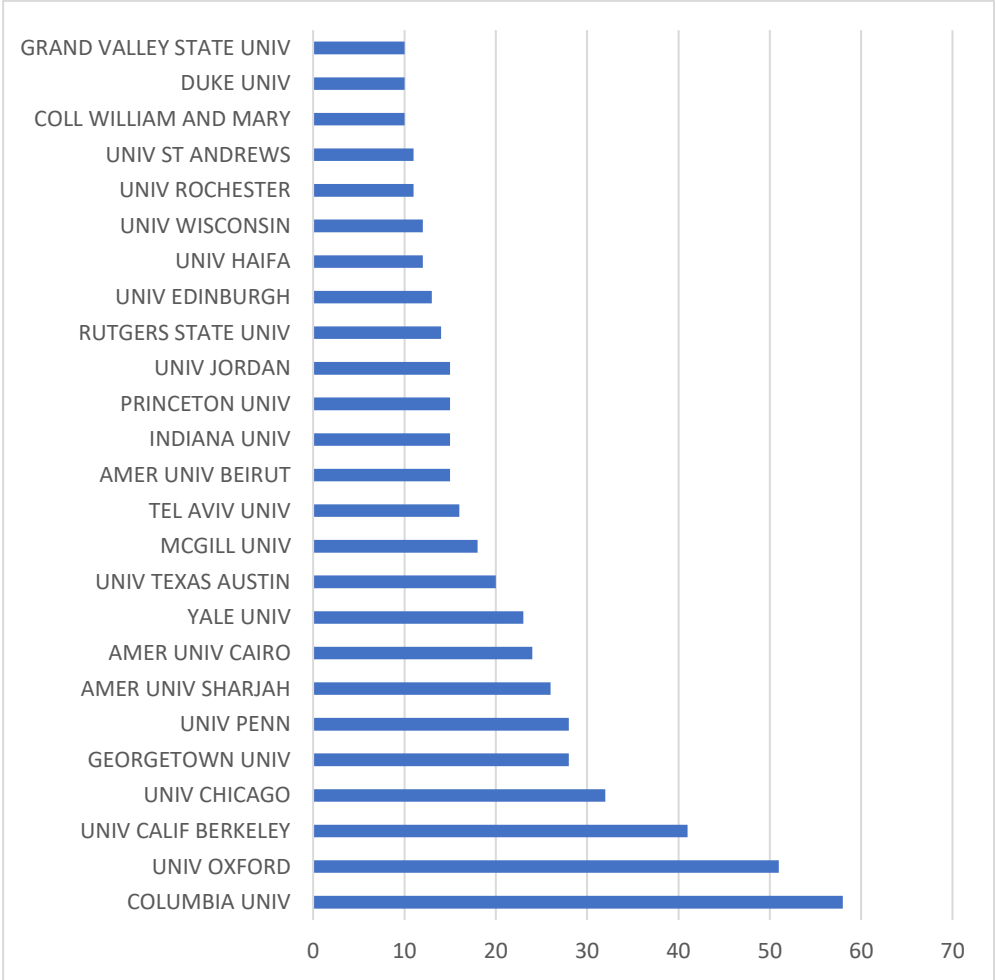

JAL' da en çok yayın yapan yazarlar listesine bakıldığında büyük oranda Arap olmayan akademisyenlerin tabloda yer aldığı görülmektedir. 14 makaleyle birinciliği elinde bulunduran Hilary Kilpatrick, doktorasını Oxford Üniversitesinde yapmıştır. Modern, klasik ve Osmanlı Arap edebiyatı üzerine birçok makale yayımlamıştır. Derginin baş editörü olan Al-Musawî ve Cambridge Üniversitesi Asya ve orta Doğu Araştırmaları Fakültesi öğretim üyesi olan J.E. Montgomery dergiye 12 makale ile katkı sunmuşlardır. Dergide en çok makale yayımlayan 25 Arap edebiyatı araştırmacısının sadece 8'i Arap'tır. Bu itibarla, derginin editörünün Irak asıllı bir Arap olmasına rağmen dergide en çok yayın yapan yazarların ağırlıklı olarak Batılı olduğu anlaşılmaktadır.

5.4. En Çok Yayın Yapan 25 Kurum

Yukarıda dergi editörünün Columbia Üniversitesi öğretim üyesi Al-Musawi olduğu ifade edilmişti. Editörün bu üniversiteden oluşunun etkisiyle olmalı ki aşağıda da görüleceği üzere dergi üzerinde en aktif kurum da aynı üniversitedir.

Şekil 4: JAL'da En Çok Yayın Yapan 25 Üniversite

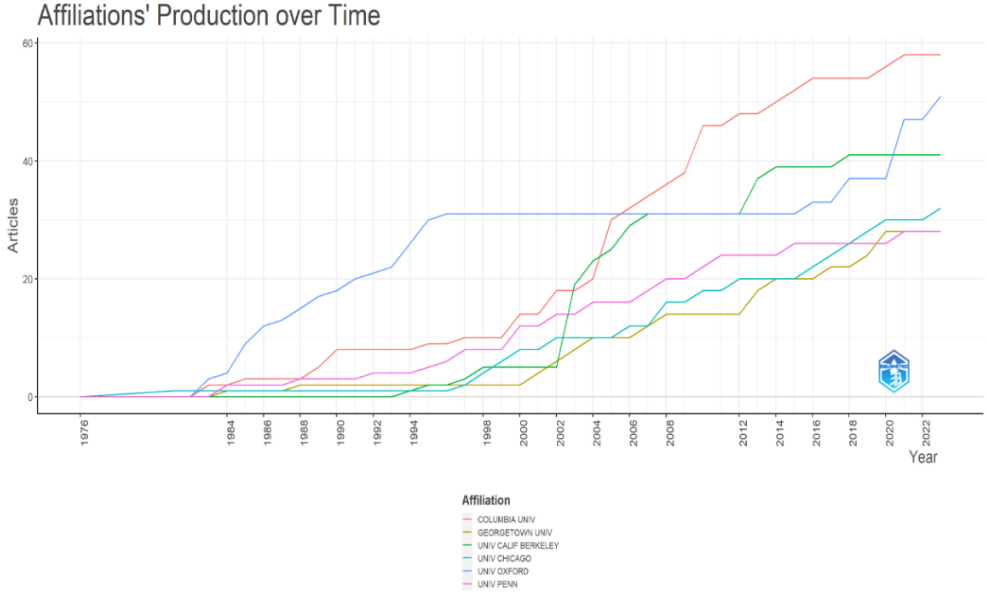
Yukarıdaki tabloda editörün dergi üzerinde olan etkisi açıkça görülmektedir. Editör kendi dergisinde 12 makale yayımlamış ve mesai arkadaşlarına da dergiyi tavsiye etmiş gibi görünmektedir. Zira diğer 46 makale de aynı üniversite çalışanları tarafından kaleme alınmıştır. Açıkçası bu durumun derginin saygınlığına cüzi de olsa hanel getirdiği söylenebilir. Nitekim akademik yayıncılıkta, dergi editörlerinin kendi dergilerinde yayım yapmasının hoş görülmediği hatta makale kabulünde kendi üniversitesinden çok sık yayın kabul etmedikleri bilinen bir teamüldür.

Tabloda verilen üniversitelere bakıldığında ikinci sıranın 51 makale ile Oxford Üniversitesi'ne ait olduğu görülür. Bir önceki başlıkta dergide, en çok makale kaleme alan yazarın doktorasını Oxford'da yapmış Hilary Kilpatrick olduğu hatırlanacaktır. Anlaşıldığı kadarıyla Kilpatrick'in akademik çevresinde dergiyi tanıtmak gibi bir katkısı olmuştur. Tablonun bize söylediği şey, dergi üzerinde Amerikan

üniversitelerinin domine edici bir etkisi bulunduğu. Bunun dışında Orta Doğu'dan Ürdün, Lübnan ve İsrail'in de katkısı olmuştur.

5.5. En Çok Yayın Yapan 6 Kurumun Tarihi Seyri

Şekil 5: 6 Üniversitenin Yıllar İçerisindeki Gelişimi

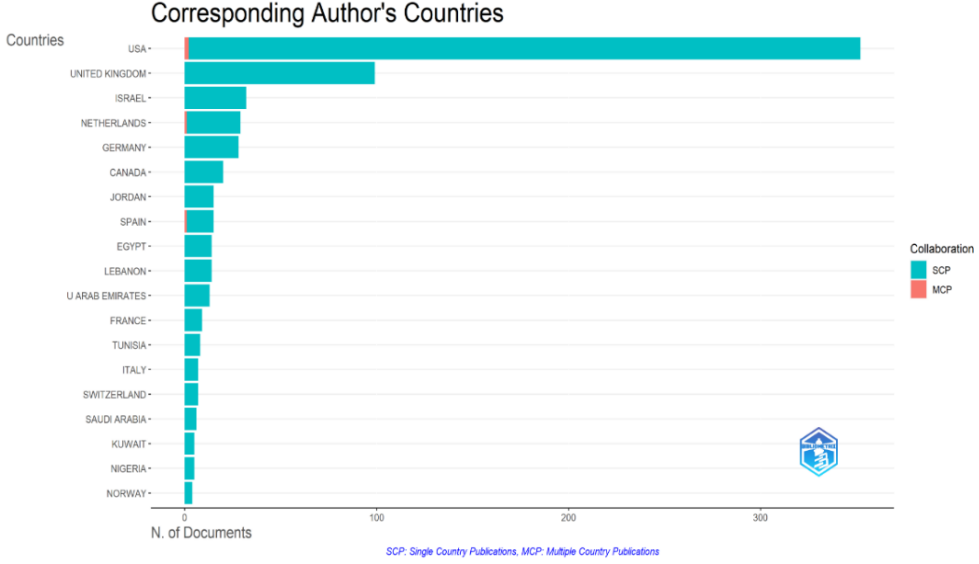

Yukarıdaki grafikte seyri en çok dikkat çeken çizgi Chicago Üniversitesi'ne aittir. Görüldüğü üzere mezkûr üniversiteye işaret eden yeşil çizgi 2002 yılında oldukça dik bir yükseliş göstermektedir. Anlaşılan 2000 yılında derginin baş editörlüğüne geçen Musawi, dergide hem kendi hem de mesai arkadaşlarının yayınlarıyla üniversitelerini etkin hale getirmişlerdir. Grafikte dikkat çeken mavi çizgi Oxford Üniversitesi'ne işaret etmektedir. Bu, dergide en çok yayını olan Hilary Kilpatrick ile alakalı olmalıdır. Yazar kendi akademik çevresinde dergide yayım yapmaya dair teşviklerde bulunmuş olmalıdır. Buradan hareketle şu söylenebilir ki bir derginin alanda ün kazanması ve saygın hale gelmesinde editör ve başlıca yazarların büyük katkısı bulunmaktadır.

5.6. En Çok Yayının Geldiği Ülkeler

Aşağıdaki şekilde dergiye en çok katkı sunan ülkeler listelenecektir.

Şekil 6: Ülkeler ve Yayın Sayıları

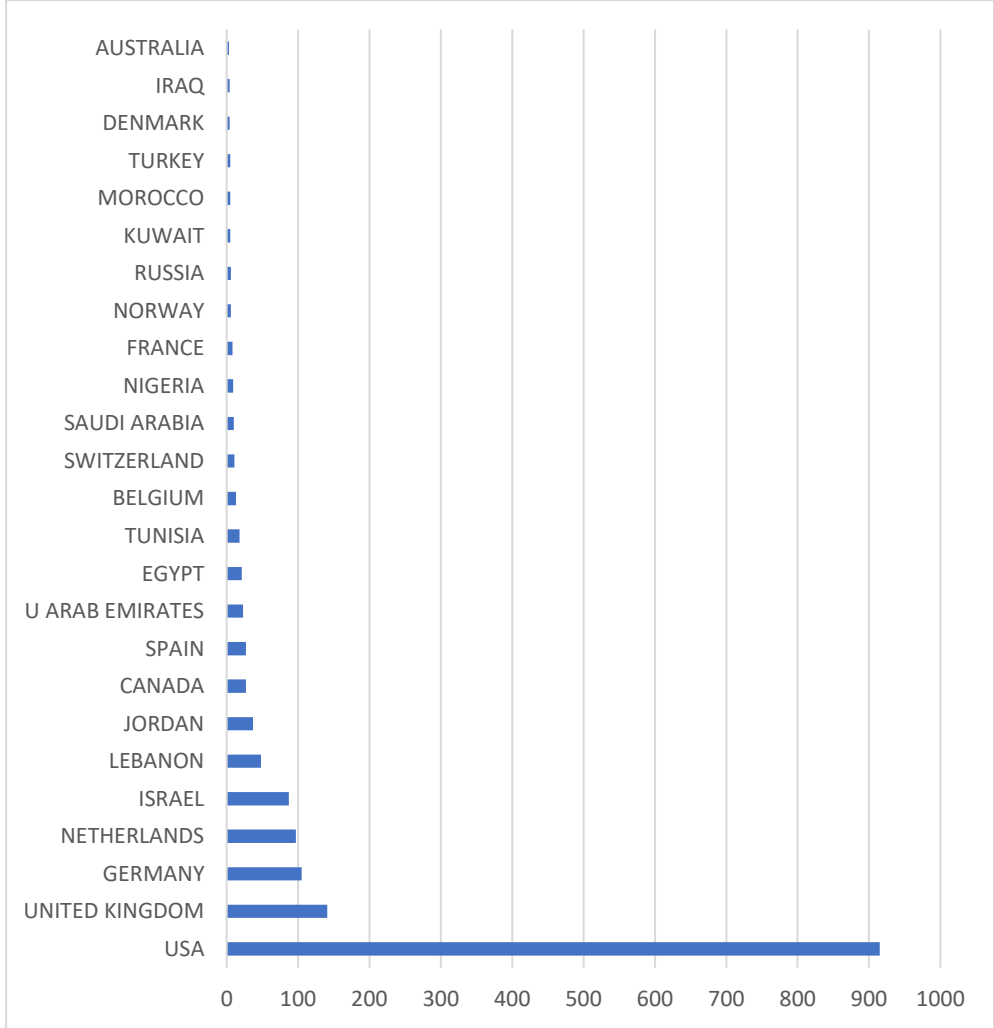
Önceki başlıkları gördükten sonra bu başlıkta dergiye en fazla katkının doğal olarak ABD'nden olacağı muhakkaktır. Bu tabloda sürpriz İsrail'dir. İsrailli araştırmacılar, dergiye gönderdikleri 32 makale ile ülkelerini listenin 3. Sırasına taşımışlardır. Bu sayı ile İsrail'in Ürdün, Mısır, Katar, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Nijerya, Singapur, Sudan ve Suudi Arabistan'dan çok daha fazla makale gelen ülke olduğu görülmektedir. Arap edebiyatı araştırmalarında yıllardır büyük bir kadro ile çalışan Türk akademisinin en çok listesinin çubukları arasında yer almadığı müşahade edilmektedir. Listede yer almayan Türkiye'den toplamda 2 makale dergide yayımlanmıştır. Grafiğin çubukları içerisinde yer alan kırmızı renk uluslararası bilimsel iş birliği yapılmış çalışmalarını ifade etmektedir. Buna göre ABD'de 2, Hollanda ve İspanya'da da 1'er çalışmada yurt dışı yazarlarla bilimsel iş birliği yapılmıştır. Bu rakamlar grafiğe yansıtılan ülkelere dairdir. Yoksa dergideki toplam uluslararası iş birliğine dayalı makale sayısı 8 olarak gözlemlenmiştir. Bu ülkeler ve makale sayıları aşağıdaki gibidir:

From	To	Frequency
EGYPT	QATAR	1
EGYPT	SAUDI ARABIA	1
JORDAN	MALAYSIA	1
SAUDI ARABIA	QATAR	1
UNITED KINGDOM	NETHERLANDS	1
USA	SPAIN	1
USA	UNITED KINGDOM	2

5.7. En Çok Atıf Alan Ülkeler

Aşağıdaki tabloda *JAL*'da yayımlanmış makalelerde en çok atıf alınan ülkeler listelenmiştir.

Şekil 7: En Çok Atıf Alan Ülkeler

Tabloda ilk 4 sırayı işgal eden Batılı ülkeler ABD, İngiltere, Almanya ve Hollanda'dan sonra Arap ülkelerinden önce İsrail gelmektedir. Derginin tanınırlığının yüksek olduğu akademik çevre Batı üniversiteleri olduğu için en çok atfın da bu ülkelerden gelmesi beklendik olmuştur. Dergide yayın sayısı bakımından ilk 25'e giremeyen Türkiye'nin atıf alma bakımından bu listede yer aldığı görülmektedir. Makalelerin tüm referanslarına göz atma imkânı sunan WoS veri tabanına bakıldığında dergide başvuru alan Türkiye merkezli kaynaklar şunlardır:

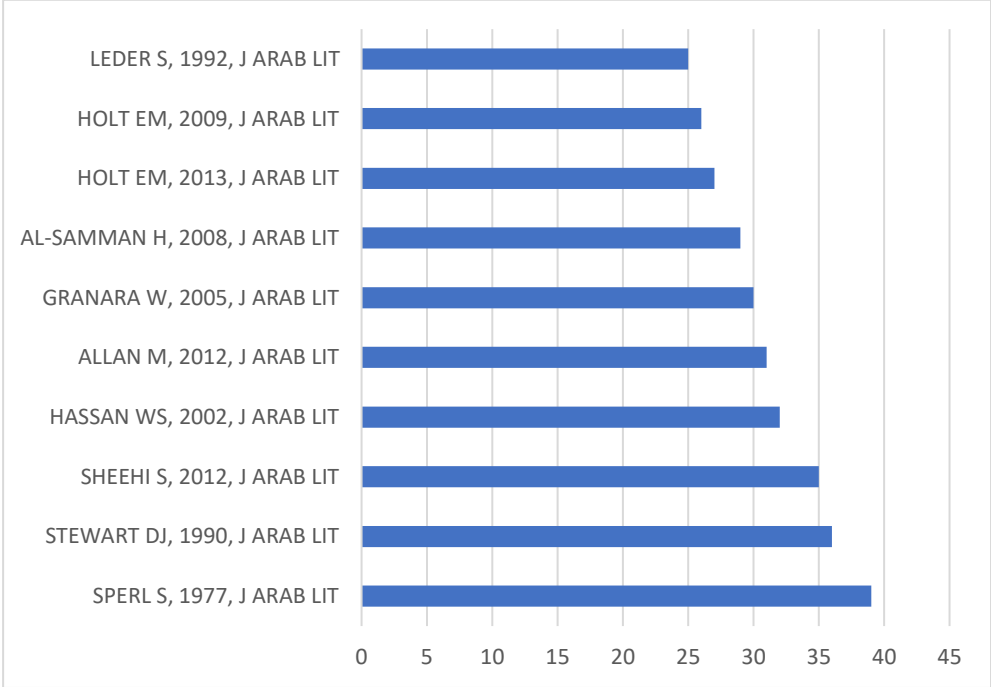
TDV İslâm Ansiklopedisi

Türkoloji Dergisi

Şükran Fazlıoğlu, Arap Romanında Türkler (İstanbul: Küre Yayınları, 2006)

5.8. En Çok Atıf Alan Makaleler

Şekil 8: En Çok Atıf Alan 10 Yayın

Burada *JAL*'da en çok atıf alan 10 makaleye dair tanıtıcı bilgiler vermenin dergiyi takip eden araştırmacı kitlesinin akademik profil ve ilgi düzeyi hakkında fikir vereceği düşünülmüştür.

5.8.1. Stefan Sperl (Islamic Kingship and Arabic Panegyric Poetry in the Early 9th Century)

Stefan Sperl, Oxford ve Kahire'deki Amerikan Üniversitesi'nde Arapça eğitimi almış ve lisansüstü araştırmasını SOAS: *The School of Oriental and African Studies* (Londra Üniversitesi Oryantal ve Afrika Çalışmaları Okulu'nda) yapmıştır. 1978 yılında UNHCR: United Nations High Commissioner for Refugees (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne) katılmıştır. Orta Doğu ve Cenevre'de çeşitli görevlerde bulunan Sperl, 1988'de SOAS'a geri dönmüştür. Yayınları arasında *Mannerism in Arabic Poetry* (1989), Christopher Shackle ile yazdığı *Qasida Poetry in*

Islamic Asia & Africa (1996) başta olmak üzere Arapça, İslam ve Mülteci Çalışmaları üzerine sayısız makalesi bulunmaktadır. 2005 yılında Ahmed Mustafa ile bir araştırma projesine başlamış ve bu çalışma 2014 yılında ortak yayınları *The Cosmic Script: Sacred Geometry and the Science of Arabic Penmanship* adlı eseri ile sonuçlanmıştır. Eser daha sonra 2016 yılında İran Dünya Kitap Ödülü'nü kazanmıştır. En son yayınları arasında Yorgos Dedes ile ortak çalışmaları olan *Faces of the Infinite: Neoplatonism and Poetry at the Confluence of Africa, Asia and Europe* (2022) adlı eseri bulunmaktadır.¹⁶

Sperl'in JAL dergisinin 1977 yılında yayımlanan ve yıllara göre analiz edildiğinde 39 atıf alan *Islamic Kingship and Arabic Panegyric Poetry in the Early 9th Century* başlıklı makalesinde, Abbâsî saray hayatının törensel özelliklerinden biri olan şiir okuma geleneğini konu almaktadır. Özellikle, halifeleri ve tanınmış kişileri öven şiirlerin nasıl yazıldığını, nasıl okunduğunu ve bu geleneğin ne anlama geldiğinin incelendiği makalede, Sperl'in klasik Arap şiirinde yaygın olan bu geleneği çeşitli yönleriyle ele alarak, halifeleri öven şiirlerin tematik yapısını ve kültürel önemini analiz ettiği görülmektedir.¹⁷

5.8.2. Devin J. Stewart (Saj' in the "Qur'ân": Prosody an Structure)

Devin J. Stewart, 1984 yılında Princeton Üniversitesi'nden yakın doğu çalışmaları alanında üstün başarı derecesiyle lisans, 1991 yılında ise Pennsylvania Üniversitesi'nden Arap dili ve İslam çalışmaları alanında doktorasını tamamlamıştır. Hâlihazırda Emory Üniversitesi'nde Orta Doğu ve Güney Asya Çalışmaları Bölümü başkanlığı görevini yürüten J.Stewart'ın araştırma alanları arasında Kur'ân çalışmaları, Şii İslam ve İslam mezhep ilişkileri, İslam hukuku, hukuk teorisi ve hukuk eğitimi, Orta çağ Arapça düzyazı edebiyatı, biyografi ve otobiyografilerin yanı sıra Arap edebiyatında ve modern lehçelerde konuşma türleri yer almaktadır. Öne çıkan yayınlanmış çalışmaları arasında şunlar yer almaktadır: *The Humor of the Scholars: The Autobiography of Ni'mat Allah al-Jaza'iri*, *Saj' in the Qur'an: Prosody and Structure*, *Journal of Arabic Literature*, *Professional Literary Mendicancy in the Letters and Maqamat of Badî' al-Zamân al-Hamadhânî*, *The Maqâmât of Aḥmad b. Abî Bakr al-Râzî al-Ḥanafî and the Ideology of the Counter-Crusade in Twelfth-Century Syria*, *Editing the Fihrist of Ibn al-Nadîm*, *Of Rhetoric, Reason, and Revelation: Ibn al-Jawzî's Maqâmât as an Anti-Parody and Sefer Tahkemoni of Jehûdah al-Ḥarîzî*, *Îsâ b. Hişâm's Shiism and Religious Polemic in the Maqâmât of Badî' al-Zamân al-Hamâdânî (d. 398/1008)*.¹⁸

¹⁶ University of London (SOAS), "Professor Stefan Sperl" (Erişim 4 Mart 2024).

¹⁷ Stefan Sperl, "Islamic Kingship and Arabic Panegyric Poetry in the Early 9th Century", *Journal of Arabic Literature* 8 (1977), 20-35.

¹⁸ Freie Universität Berlin, "Devin J. Stewart (Emory University)" (14 Kasım 2022).

J. Stewart'ın 1990 yılında JAL dergisinde yayımlanan *Saj' in the "Qur'ân": Prosody an Structure* (Kur'ân'da Seci: Vezin ve Yapı) isimli makalesinde yazar, İslam öncesi dönemden 20.yüzyıla kadar olan süreçte Arap edebiyatında seci kavramının temelleri üzerinde durmaktadır.

Yazar, makalede seci kavramının tarihçesini detaylı olarak incelemek, cahiliye döneminde secinin gelişimini araştırmak veya Kur'an'daki seci ile önceki dönem seci arasında ilişki kurmak gibi konulara odaklanmak yerine, Orta çağ eleştiri çalışmalarından elde edilen kuralları Kur'ân'a uygulayarak Kur'ân'daki seci yapısını analiz etmeyi amaçlamıştır.¹⁹

5.8.3. Stephen Sheehi (Towards a Critical Theory of *al-Nahdah*: Epistemology, Ideology and Capital)

Sultan Qaboos bin Said Ortadoğu Çalışmaları Kürsüsü Profesörü olan Stephen Sheehi, aynı zamanda Modern Diller ve Edebiyatlar Bölümü'nde ve Asya ve Orta Doğu Çalışmaları Programı'nda (AMES) Arapça Profesörü olarak görev yapmaktadır. Asya ve Pasifik-Adalı Amerikalı Çalışmaları Programı'nın (APIA) çekirdek üyesi olan Sheehi, Dekolonize İnsan Bilimleri Projesi'nin de fakülte direktörüdür. Sheehi'nin çalışmaları, geç Osmanlı İmparatorluğu ve Arap Rönesansı (en-Nahdatü'l-'Arabiyye) ile başlayarak modern Arap dünyasının kültürel, görsel, sanat ve sosyal tarihinin kesişme noktasında buluşmaktadır. Akademik ilgi alanları arasında fotoğraf teorisi, psikanaliz, dekolonizasyon, Filistin, Amerika'da ırk ve İslamofobi yer almaktadır. Fotoğraf, Arap modernliği, dekolonizasyon, Amerika'daki ırk ve İslamofobi, Filistin, İsrail ve yerleşimci sömürgecilik konularında sayısız makale, kitap bölümü yazmıştır.²⁰

JAL dergisinde 2012 yılından yayımlanan *Towards a Critical Theory of al-Nahdah: Epistemology, Ideology and Capital* (Eleştirel Bir Nahda Teorisine Doğru: Epistemoloji, İdeoloji ve Sermaye) başlıklı makalede, Nahda'nın "modernleşme" ve "kapitalistleşme" olgularının bir sonucu olarak ortaya çıkan ve bu dönüşümlerin ideolojisini meşrulaştırmaya hizmet eden bir edebiyat ve düşünce hareketi olduğunu ileri sürülmektedir. Bunun yanı sıra Arap edebiyat ve düşünce üretiminin 19. yüzyılda "Nahda" olarak adlandırılan aydınlanma hareketi ile "modernleşme" ve "kapitalistleşme" olgularıyla doğrudan bağlantılı olduğu iddia edilmektedir. Bu bağlamda Nahda'nın kültürel söylemleri, toplumsal uygulamaları veya kimlikleri doğrudan üretmediğini, aksine bu dönüşümlerin bir sonucu olduğunu, modernite ideolojisinin reform hareketini toplumsal, kültürel ve siyasi başarı için gerekli bir proje haline getirdiği vurgulanmaktadır. Ayrıca Nahda'nın dönemin edebi ve

¹⁹ Devin J. Stewart, "Saj' in the 'Qur'ân': Prosody and Structure", *Journal of Arabic Literature* 21/2 (1990), 101-139.

²⁰ William & Mary (WM), "Stephen Sheehi" (Erişim 4 Mart 2024).

entelektüel üretimine, kültürel değişimlere, toplumsal uygulamalara veya kimliklere doğrudan katkıda bulunmadığını, aksine Osmanlı Tanzimat döneminde kapitalist ekonomik değişimlerle başlayan büyük bir fikri kopuşunun sonucu olduğunu ileri sürülmektedir. Bu bakımdan Nahda'nın Osmanlı Arap vilayetlerindeki toplum, kültür ve ekonominin yeniden yapılanması sırasında ortaya çıkan gerilimleri ve çelişkileri anlamlandırmada ve hafifletmede yerel kapitalist ideolojinin bir yansıması olduğu düşünülmektedir.²¹

5.8.4. Wail S. Hassan (Postcolonial Theory and Modern Arabic Literature: Horizons of Application)

Wail S. Hassan, Illinois Üniversitesi Urbana-Champaign'de karşılaştırmalı edebiyat ve İngiliz dili profesörüdür. Amerikan Karşılaştırmalı Edebiyat Derneği'nin de eski başkanıdır.

Modern Arap edebiyatı ve entelektüel tarihi uzmanı olan Hassan, *Tayeb Salih: Ideology and the Craft of Fiction* (2003), *Immigrant Narratives: Orientalism and Cultural Translation in Arab American and Arab British Literature* (2011), Abdelfettah Kilito'nun *Thou Shalt Not Speak My Language* adlı eserini, Arapçadan İngilizceye çevirmiştir. Ayrıca Alberto Mussa'nın *Lughz al-qāf* eserini Portekizceden Arapçaya tercüme etmiştir. *Approaches to Teaching the Works of Naguib Mahfouz* (2012), *Oxford Handbook of the Arab Novelistic Traditions* (2017), *Literatura e (i)migração no Brasil* (2020) gibi çeşitli kitap ve özel sayıların editörlüğünü yapmıştır.²²

S. Hassan, JAL dergisinin 2002 yılında yayımlanan "*Postcolonial Theory and Modern Arabic Literature: Horizons of Application*" (Sömürge Sonrası Teori ve Modern Arap Edebiyatı: Uygulama Ufukları) başlıklı makalesinde, Arap dünyasında postkolonyal çalışmalar ve kolonyal söylem analizi üzerinde durmaktadır.

Postkolonyal çalışmalar bağlamında Albert Memmi'nin Tunus'ta, Frantz Fanon'un Cezayir'de ve Edward Said'in ise orta doğu çalışmaları bölümlerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır.²³

5.8.5. Michael Allan (How Adab Became Literary: Formalism, Orientalism and the Institutions of World Literature)

Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde Judith Butler ve Karl Britto danışmanlığında doktorasını tamamlayan Michael Allan,

²¹ Stephen Sheehi, "Towards a Critical Theory of al-Nahdah: Epistemology, Ideology and Capital", *Journal of Arabic Literature* 43/2/3 (2012), 269-298.

²² Redesigning Modernities, "Seminar Leaders" (Erişim 05 Mart 2024).

²³ Wail S. Hassan, "Postcolonial Theory and Modern Arabic Literature: Horizons of Application", *Journal of Arabic Literature* 33/1 (2002), 45-64.

2008'de Oregon Üniversitesi'nde öğretim üyeliğine başlamıştır. Berlin'deki Forum for Transregional Studies'de, Berkeley'deki Townsend Center for the Humanities'de ve Kahire'deki Amerikan Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları enstitüsü'nde stajyer olarak çalışmıştır. Comparative Literature dergisinde editörlük yapan Michael, Journal of World Literature, Philological Encounters, Comparative Literature Studies, Critical South Asian Studies, Journal of Digital Islamic Research ve Syndicate Lit gibi dergilerinin yayın kurullarında görev yapmaktadır. Ayrıca, 2017-2021 yılları arasında Modern Dil Derneği LLC Arabic yürütme kurulu üyeliğine ve 2019-2021 yılları arasında ise Twentieth and Twenty-First Century Comparative Literature delegeliğine seçilmiş olup halen Amerikan Karşılaştırmalı Edebiyat Derneği'nde yayın başkanı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Araştırmaları, başta Afrika ve Orta Doğu olmak üzere, dünya edebiyatı, sömürgecilik sonrası çalışmalar, edebiyat teorisi, film ve görsel kültür tartışmalarına odaklanmaktadır. Hem araştırmalarında hem de derslerinde metin analizi ile sosyal teori arasında köprü kurmakta ve antropoloji, din, kuir teori ve alan çalışmalarında uygulanan yöntemlerden yararlanmaktadır.²⁴

Michael'in 2012 yılında JAL dergisinde yayımlanan "*How Adab Became Literary: Formalism, Orientalism and the Institutions of World Literature*" (Edebiyat Nasıl Oluştu: Biçimcilik, Oryantalizm ve Dünya Edebiyatı Kurumları) makalesinde edebî çalışmanın kapsamının nasıl genişlediği ve edebiyatın evrensel özünü nasıl ele almak gerektiği konularına odaklanmaktadır.

Allan, René Wellek'in (1903-1995) formalist edebiyat anlayışını adab kavramıyla karşılaştırarak evrensel edebiyat anlayışının ne kadar geçerli olduğunu tartışmaktadır. Ayrıca, modern edebiyat çalışmaları ve Mısır'daki edebiyat çalışmalarının kurumsal temellerini, Corcî Zeydân'ın edebiyat tarihinden bir anektodu ve Oryantalist H.A.R. Gibb'in edebiyat üzerine düşüncelerini ele almaktadır. Edebiyat ve adab kavramlarının nasıl tanımlandığını ve bu tanımlar ışığında metinlere nasıl yaklaşılması gerektiğini dile getiren Allan, sonuç olarak dünya edebiyatını belirli metin geleneğinin bir karışımı olarak değil, edebiyatın önem kazanmasını sağlayan disiplinler ve uygulamalar olduğunu vurgulamaktadır.²⁵

5.8.6. William Granara (Nostalgia, Arab Nationalism, and the Andalusian Chronotope in the Evolution of the Modern Arabic Novel)

William Granara, Harvard Üniversitesi'nde Arap dili alanında araştırma profesörü olarak görev yapmaktadır. Yakın doğu dilleri ve medeniyetleri ile

²⁴ University of Oregon (O), "Michael Allan | Department of Comparative Literature" (Erişim 07 Mart 2024).

²⁵ Michael Allan, "How Adab Became Literary: Formalism, Orientalism and the Institutions of World Literature", *Journal of Arabic Literature* 43/2/3 (2012), 172-196.

karşılaştırmalı edebiyat bölümlerinde de görev alan, Granara, Harvard yaz okulunun Postkolonyal Çalışmalar: Fransa ve Arap Dünyası programının kurucu direktörüdür. Granara, hem ortaçağ hem de modern dönemde Akdeniz'e kıyısı olan Arap ülkelerinin edebiyat ve tarihine özel bir ilgi göstermektedir. Ayrıca, Sicilya Müslümanları üzerine geniş çaplı araştırmalar yapmış ve bu konuda iki monografi kaleme almıştır: *"Narrating Muslim Sicily: War and Peace in the Medieval Mediterranean World"* (2019) ve *"Ibn Hamdis the Sicilian: Eulogist for a Falling Homeland"* (2021). Edebi eleştiri alanında da çalışmaları bulunan yazarın bu alandaki eserleri postkolonyalizm ve kültürlerarası şiire odaklanmaktadır.²⁶

JAL dergisinde 2005 yılında yayımlanan *"Nostalgia, Arab Nationalism, and the Andalusian Chronotope in the Evolution of the Modern Arabic Novel"* (Modern Arap Romanının Gelişiminde Nostalji, Arap Milliyetçiliği ve Endülüs Kronotopu) isimli makalesinde Endülüs'ün zaman ve mekân bakımından, tarihsel, toplumsal gerçekçi ve diğer modern roman türlerinde nasıl anlatıldığı incelemektedir. Arap romanında Endülüs temasının romanın ortaya çıktığı andan itibaren önemli bir yeri olduğu vurgulanan makalede, Arap roman yazarlarının, Endülüs'ü sadece geçmişteki bir ihtişam dönemine duyulan nostalji değil, aynı zamanda çağdaş toplumsal paradigmalara eleştirel bir bakış açısı sunmak ve daha iyi bir gelecek hayal etmek için kavramsal bir çerçeve olarak kullandığından bahsetmektedir. Makale, Endülüs temsiliyle Arap dünyasındaki sosyo-politik ortamı yansıtmak, açıklamak ve eleştirmek amacıyla tarihi bir bilinci yansıtmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, modern Arap söylemiyle siyasi ve entelektüel evrim arasındaki bağlantıyı vurgulayan ve özellikle Arap Milliyetçiliği ve Arap romanının gelişimi üzerinde durmaktadır.²⁷

5.8.7. Hanadi Al-Samman (Out of the Closet: Representation of Homosexuals and Lesbians in Modern Arabic Literature)

Hanadi Al-Samman, Virginia Üniversitesi'nde Orta Doğu ve Güney Asya Dilleri ve Kültürleri Bölümü'nde Arap Dili ve Edebiyatı alanında doçent olarak görev yapmaktadır. Araştırmaları çağdaş Arap edebiyatı, toplumsal cinsiyet, Arap feminizmi, edebiyat ve travma teorisi, Arap kuir çalışmaları, otobiyografi, savaş anlatıları, postkolonyal ve diasporik edebiyat ve karşılaştırmalı edebiyat konularına odaklanmaktadır.

Journal of Arabic Literature, Women's Studies International Forum, Alif: Comparative Poetics Journal gibi dergilerde birçok makale yayımlamış ve çeşitli derleme kitaplarda bölümler yazmıştır. 2013 yılında International Journal of Middle East Studies dergisinin özel sayısı *Queer Affects, Beloved: Love and Languishing in*

²⁶ Harvard University, "William Granara" (Erişim 7 Mart 2024).

²⁷ William Granara, "Nostalgia, Arab Nationalism, and the Andalusian Chronotope in the Evolution of the Modern Arabic Novel", *Journal of Arabic Literature* 36/1 (2005), 57-73.

Middle Eastern Literatures and Cultures (2017) ve *Humanities* dergisinin *Arab Diaspora Literature Then and Now* (2019) başlıklı özel sayısının editörlüğünü yapmıştır.²⁸

JAL dergisinde 2008 yılında yayımlanan “*Out of the Closet: Representation of Homosexuals and Lesbians in Modern Arabic Literature*” (Modern Arap Edebiyatında Homoseksüellerin ve Lezbiyenlerin Temsili: Dolaptan Vitrine) adıyla yayımlanan makalesinde Samman, modern Arap edebiyatında homoerotik arzunun temsili konusunda yeterince araştırmanın yapılmadığına dikkat çekmektedir. Makalesinde özellikle homoseksüel ve lezbiyen karakterlerin tasvirine odaklanarak, Arap edebiyatında bu konuyla ilgili ciddi bir boşluk olduğunu belirtmektedir. Çağdaş Arap romanlarında homoseksüel ve lezbiyen karakterlerin sayısının artışının nedenlerini ve bu temsillerin Arap eşcinsel hakları üzerindeki etkilerini sorgulayan yazar, erkek eşcinselliğinin genellikle güç dinamiklerine dayandığını ve Arap erkekliğinin küçültülmüş ve iğdiş edilmiş bir şekilde tasvir edilmesine katkıda bulunduğunu savunmaktadır. Ayrıca yazar, kadın eşcinselliğinin heterosentrik söylem içinde sınırlı kaldığını ve lezbiyen deneyimlerinin marjinalleştirildiğini ve güçsüzleştirildiğini belirtmektedir. Samman ayrıca, cinsel farklılaşmanın biyolojik yönlerine daha fazla odaklanma hususuna daha fazla dikkat etmenin önemi üzerinde durmakta ve bu durumun Arap homoseksüel ve lezbiyen kimliklerinin tanınmasına yardımcı olacağını savunmaktadır.²⁹

5.8.8. Elizabeth M. Holt (Bread or Freedom’: The Congress for Cultural Freedom, the CIA, and the Arabic Literary Journal ‘Ĥiwār’ (1962-67) ve Narrative and the Reading Public in 1870s Beirut)

Columbia Üniversitesi’nden Orta Doğu ve Asya Dilleri ve Kültürü ile Karşılaştırmalı Edebiyat alanında doktora derecesi ve Harvard Üniversitesi’nden lisans derecesi alan Elizabeth M. Holt, Bard Koleji’nde Arapça alanında Doçent olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Orta Doğu Çalışmaları programını yönetmektedir. “*Journal of Arabic Literature*” dergisinin editöryal kurulunda yer alan Holt, 2008 yılından bu yana Bard Üniversitesi’nde görev yapmaktadır. Araştırma ilgi alanları arasında şiir, roman, tiyatro, çeviri ve karşılaştırmalı edebiyat bulunmaktadır.³⁰

2009 yılında JAL dergisinde yayımlanan “*Bread or Freedom: The Congress for Cultural Freedom, the CIA, and the Arabic Literary Journal Ĥiwār (1962-67)*” başlıklı makale, soğuk savaş döneminde CIA ve Kültürel Özgürlük Kongresi’nin (CCF) Arap edebiyatı üzerindeki etkisini incelemektedir. Özellikle 1962’den 1967’ye kadar yayınlanan el-Ĥiwār edebiyat dergisi üzerinden yapılan analizde, İkinci Dünya

²⁸ Uva Arts & Sciences, “General Education” (Erişim 8 Mart 2024); Uva Arts & Sciences, “Department of Middle Eastern & South Asian Languages & Cultures” (Erişim 8 Mart 2024).

²⁹ Hanadi Al-Samman, “Out of the Closet: Representation of Homosexuals and Lesbians in Modern Arabic Literature”, *Journal of Arabic Literature* 39/2 (2008), 270-310.

³⁰ Bard College, “Elizabeth M. Holt” (Erişim 8 Mart 2024).

Savaşı sonrası Amerikan emperyal gücünün Arap edebiyatının şekillenmesinde oynadığı önemli rol vurgulanmaktadır. Makalede, 1960'lı yıllar milliyetçi Arap siyasetinin yükselişi ve düşüşü ile yenilikçi Arap edebiyatının ortaya çıkışının görüldüğü bir dönem olarak ele alınırken, bu gelişmelerin CIA'in Arap edebiyatına müdahalesi ile nasıl kesiştiği incelenmektedir.

Makalede ayrıca CIA'in modernist şairlere verdiği destek, 1967'de Arapların İsrail karşısında aldığı yenilginin etkisi ve el-Hivâr gibi kültürel girişimlere CIA tarafından finansman sağlandığının ortaya çıkmasına verilen tepkiler gibi konular da ele alınmaktadır. CIA'in kültürel faaliyetlere müdahalesi, Arapça konuşulan dünyada kültürel özgürlük kavramına şüpheyile yaklaşılmasına neden olan bir skandala yol açmıştır. Bu skandalın etkileri günümüzde de hissedilmeye devam etmektedir.³¹

Holt'un JAL dergisindeki *Narrative and the Reading Public in 1870s Beirut* isimli diğer makalesinde yazar, 1870'lerde gelişen burjuvazi ile artan yayıncılık faaliyetine odaklanarak, özellikle Beyrut dergilerinde yayımlanan anlatıların önemini vurgulamaktadır. Dönem basınında çıkan eserlerin modern Arap romanı üzerindeki etkilerini inceleyen Holt, edebiyat eleştirmenlerin bu dönemdeki Arap edebiyatını ihmal ettiğini savunmaktadır. Ayrıca makalede 1860 iç savaşından sonra Fransa ile artan ipek ticaretinin bu dönüşümde önemli bir rol oynadığı ileri sürülmektedir.³²

5.8.9. Stefan Leder - Hilary Kilpatick (Classical Arabic Prose Literature: A Researchers' Sketch Map)

Stefan Leder, Halle/Almanya'daki Martin-Luther Üniversitesi'nde Arap ve İslam Araştırmaları Profesörüdür ve Ekim 2007'den beri Orient-Institut Beyrut'un ve 2010 yılına kadar da enstitünün İstanbul şubesinin OIB (Orient-Institut İstanbul) direktörlüğünü üstlenmiştir. OIB'deki görevinden önce, DFG (Alman Araştırma Vakfı) ve kendi üniversitesi tarafından finanse edilen disiplinler arası araştırma kurumlarının başkanlığını yapmıştır. 2014 yılında Beyrut'ta düzenlenen "Dil, Bilim ve Estetik" Yaz Akademisi'nin yürütme komitesinde yer almıştır. Araştırma konuları tarih, edebiyat, metin bilim olmak üzere metin eleştirisi, söylem analizi ve metinlerarası analiz gibi konular yer almaktadır.

Yayınlanmış çalışmaları özellikle anlatıma odaklanarak Arap tarih yazımı, bilgi aktarımı ve ahlaki siyaset açısından İslam geleneğini, Arap düşünce ve söyleminde bedevi mirasını konu almaktadır. Ayrıca Avrupa'daki Oryantalizm tarihine dair de yazılar yazmaktadır. OIB'deki araştırma projeleri ise orta çağ siyasi

³¹ Elizabeth M. Holt, "'Bread or Freedom': The Congress for Cultural Freedom, the CIA, and the Arabic Literary Journal 'Hiwâr' (1962-67)", *Journal of Arabic Literature* 44/1 (2013), 83-102.

³² Elizabeth M. Holt, "Narrative and the Reading Public in 1870s Beirut", *Journal of Arabic Literature* 40/1 (2009), 37-70.

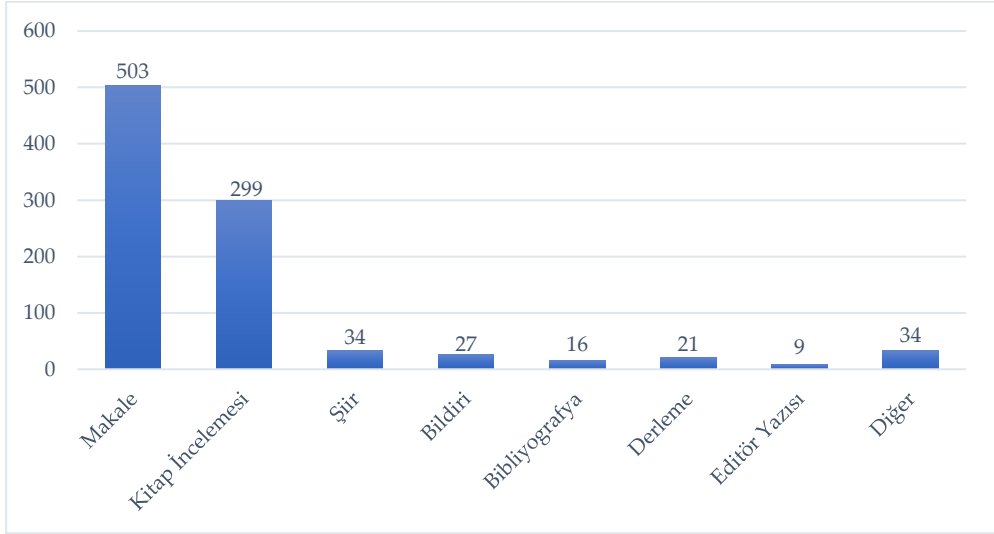
edebiyatını ve el-Kadı el-Fadil'in yazışmalarının eleştirel edisyonuyla örneklenen Eyyübiler divanının entelektüel ve siyasi rolünü ele almaktadır.³³

Stefan Leder'in Hilary Kilpatrick (d. 1946) ile yazdığı, JAL dergisinde 1992 yılında yayımlanan *Classical Arabic Prose Literature: A Researchers' Sketch Map* başlıklı makalede, genel itibariyle klasik Arap düzyazı sanatının özelliklerinden, gelişiminden, bu alanda yapılan çalışmalardan bahsedilmektedir. Araştırmanın bu kapsamına binaen Arap düzyazı sanatının; hutbeler, mektuplar, deneme yazıları ve makame gibi edebi formlar tarafından şekillendirdiği ortaya konulmuştur.³⁴

5.9. Dergide Yayın Türlerine Göre Dağılım

Aşağıdaki şekilde dergideki yayınların türlerine göre dağılımı yer alacaktır:

Şekil 9: Yayın Dağılımı

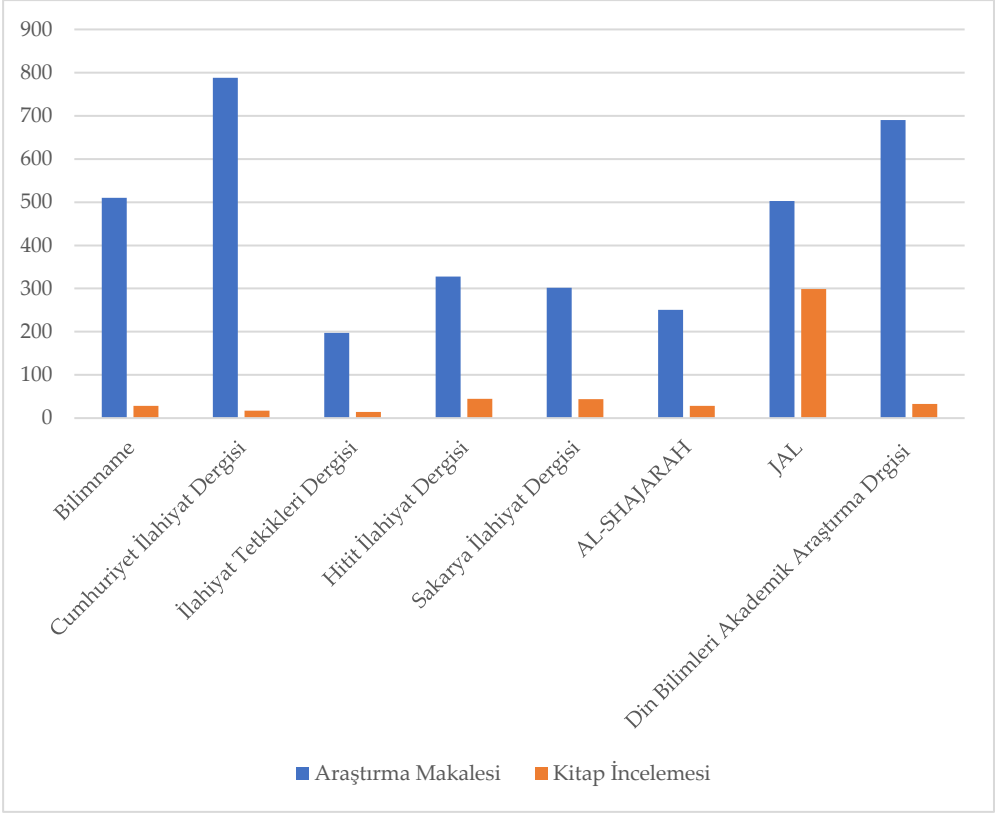

Açıkçası bir makaleden beklenildiği gibi yayınların büyük kısmını araştırma makalesi ile kitap incelemesi teşkil etmektedir. Eserde kitap tanıtım yazısı toplam yayınların %32'sini teşkil etmektedir. Bir dergi açısından bu oranın hayli yüksek olduğu söylenebilir. Zira WoS'ta taranan Türk ilahiyat dergileri ile kıyaslandığında kitap/eser incelemesi rakamları bakımından JAL'ın oldukça yüksek bir oranda book review türü çalışmalara yer verdiği görülmektedir.

³³ Academies Editorial Board, "Stefan Leder: 'Arabic Philology and the Conquest of Foreign Languages'", Billet, *TRANSREGIONAL ACADEMIES* (blog), 17 Eylül 2015.

³⁴ Stefan Leder - Hilary Kilpatrick, "Classical Arabic Prose Literature: A Researchers' Sketch Map", *Journal of Arabic Literature* 23/1 (1992), 2-26.

Şekil 10: Dergilerin Makale-Kitap İnceleme Karşılaştırması

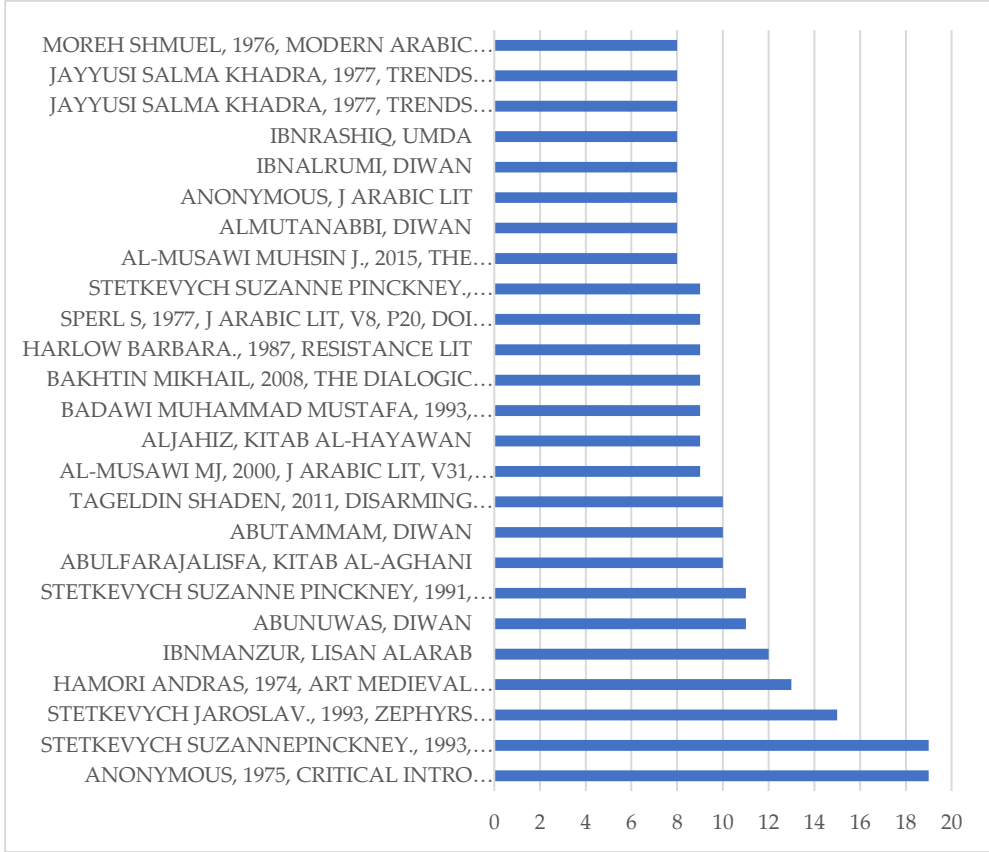

Grafikteki bu oranlara bakıldığında derginin kitap incelemesi türü yayınlara oldukça geniş yer ayırdığı ortadadır. Derginin bu politikasına bakarak Arap edebiyatına dair kaleme alınmış eser incelemelerinin dergide rağbet gördüğü, dolayısıyla bu türden bir çalışma için uygun adresin *JAL* olduğu söylenebilir. Zira yayınların yarısından fazlası kitap incelemesi odaklıdır.

5.10. En Çok Kullanılan Referanslar

Yazarların en sık kullandığı 25 kaynağa göz atarak yazarların daha ziyade yoğunlaştığı konular hakkında fikir edinebilmek mümkün olacaktır.

Şekil 11: En Sık Başvurulan Referanslar

Burada yer alan kaynaklardan ikincisi, Suzanne Pinckney Stetkevych'in *The Mute Immortals Speak: Pre-Islamic Poetry and the Poetics of Ritual (Myth and Poetics)* adlı çalışmasıdır. 1993 yılında ilk baskısı yapılan eser, bir bütün halinde Cahiliye şiirinin çevirisi ve edebi kritiğini yapmaktadır.³⁵ Başarılı bir çalışma olduğu JAL'ın en çok başvurulan kaynakları arasında yer almasından anlaşılmaktadır. Listedeki 3. kaynak ise Chicago Üniversitesi öğretim üyelerinden Jaroslav Stetkevych'a aittir. *The Zephyrs of Najd The Poetics of Nostalgia in The Classical Arabic Nasib* başlıklı eseriyle Klasik Arap şiirinde lirik şiiri incelemiştir.³⁶ Listedeki dördüncü kaynak ise Klasik Arap edebiyatına dair bir derleme çalışmasıdır. Princeton Üniversitesi öğretim üyelerinden Andras Hamori'nin 1974 yılında yayımladığı bu çalışmasının alana dair bibliyografik bir taramayı amaçladığı görülmektedir.³⁷

³⁵ Suzanne Pinckney Stetkevych, *The Mute Immortals Speak: Pre-Islamic Poetry and the Poetics of Ritual (Myth and Poetics)* (Londra: Cornell University Press, 1993).

³⁶ Jaroslav Stetkevych, *The Zephyrs of Najd The Poetics of Nostalgia in The Classical Arabic Nasib* (Chicago: The University of Chicago Press, 1993).

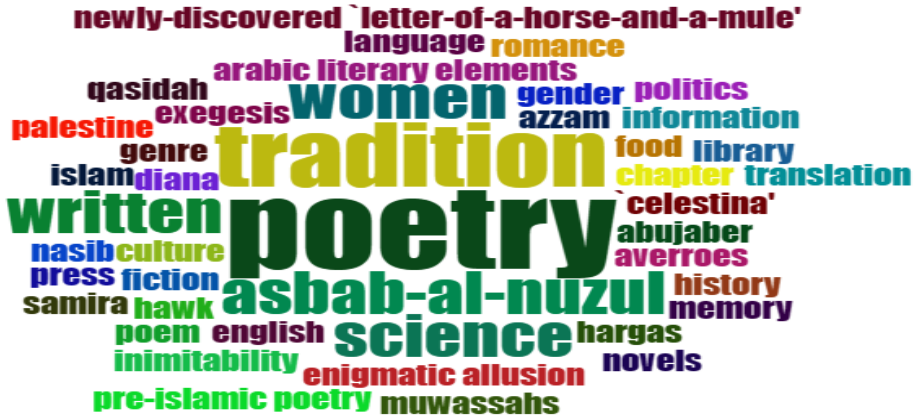
³⁷ Andras Hamori, *On the Art of Medieval Arabic Literature* (Princeton: Princeton University Press, 1974).

Listeye bakıldığında 25 eser içerisinde Abbasi şiirinin öncü isimleri; Ebû Nüvâs (ö. 198/813 [?]), İbnü'r-Rûmî (ö. 283/896), Ebû Temmâm (ö. 231/846) ve Mütenebbî'ye (ö. 354/965) ait divanların yer aldığı görülür. Dolayısıyla listedeki Cahiliye ve Klasik Arap şiiri ile ilgili diğer ikincil kaynaklara da göz atıldığında, Arap şiirinin, *JAL*'ın en önemli ilgi alanı olduğu anlaşılmaktadır. Dergide şiir çalışmalarının yoğun bir şekilde işlendiği bir sonraki başlığın görselinde daha net görünecektir:

5.11. Anahtar Kelimeler

Aşağıdaki kelime bulutunda, dergide kullanılan anahtar sözcükler tekrarlanma sıklığına göre boyutlandırılmıştır. Görüldüğü üzere en sık kullanılan sözcük "poetry/şiir"dir. Diğer sözcüklere bakılarak dergide ele alınan konular hakkında genel bir fikir vermektedir.

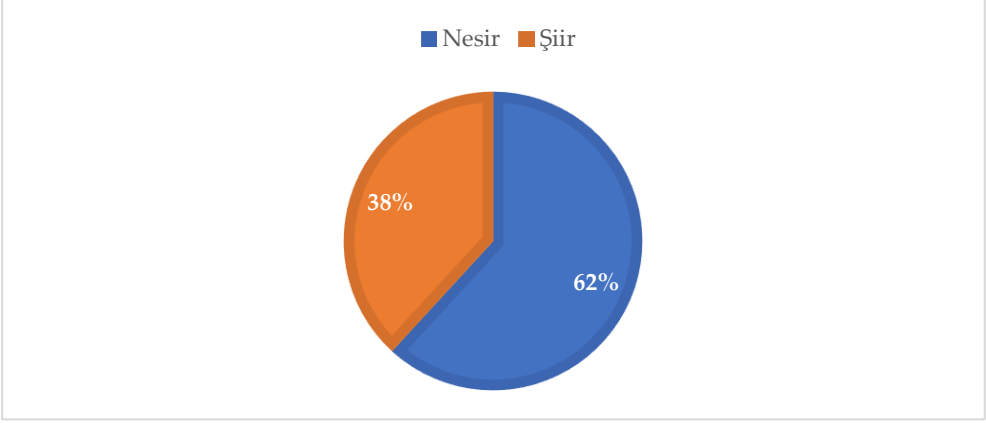
Şekil 12: Kelime Bulutu

5.12. İçerik Bakımından *JAL*

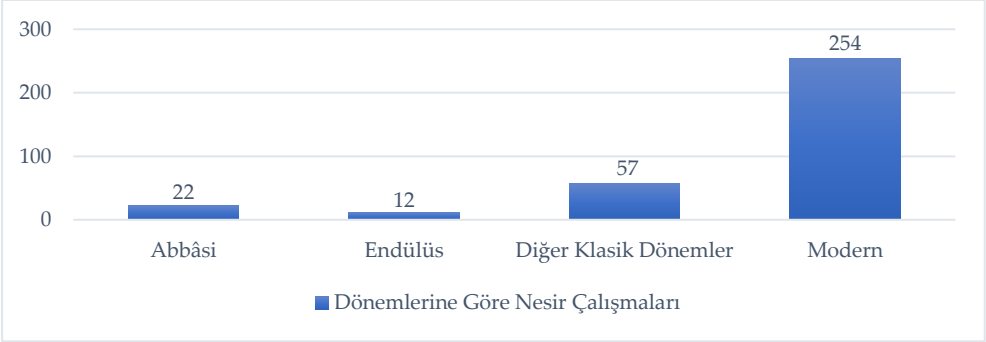
JAL'da yayımlanan araştırma makaleleri şiir-nesir şeklinde genel bir tasnife tabi tutulduğunda araştırmacıların yarıdan fazlasının nesir türü eserleri incelemeyi tercih ettiği görülür. Dergide sayıca önemli bir yekûn tutan kitap incelemesi türü yayınlar sayılmadığında 345 nesir, 213 de şiir konulu araştırma makalesi yayımlandığı tespit edilmiştir.

Şekil 13: Şiir-Nesir Türü Çalışmalar

JAL makaleleri içerisinde nesir türü olanları kendi içinde dönemlerine göre tasnif ettiğimizde ise karşımıza şöyle bir şekil çıkmıştır:

Şekil 14: Dönemlerine Göre Nesir Çalışmaları

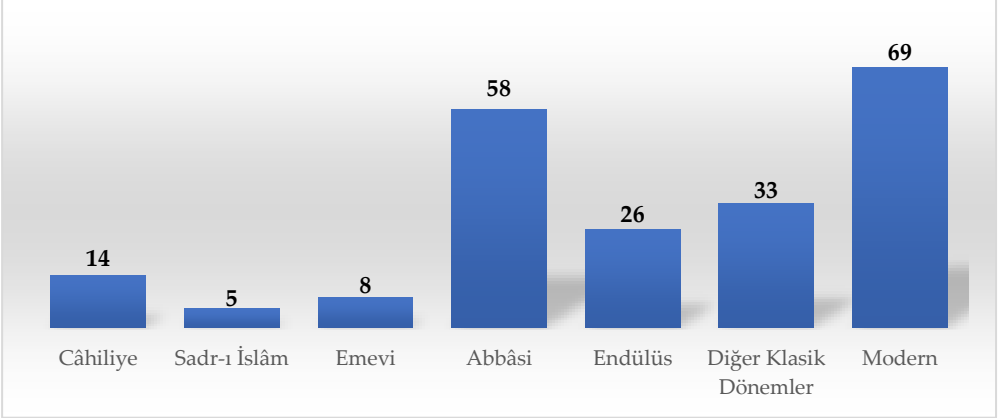

Derginin nesir türüne yönelik yayımladığı makalelerde modern dönem eksenli çalışmaların bariz bir şekilde öne çıktığı görülmektedir. Grafikte, “Diğer Klasik Dönemler” başlığıyla belirtilen 57 çalışmanın 51’inde dönem sınırlandırılması yoktur. Bunun dışında Câhiliye dönemi dair 1, Sadr-ı İslâm Dönemi hakkında 1, Osmanlı ve Memlûk Dönemleri üzerine 2’şer nesir çalışması tespit edilmiştir.

Modern nesir	254
Cahiliye nesir	1
Klasik nesir	51
Abba’sî nesir	22
Endülüs nesir	12
Sadr-ı İslam nesir	1
Osmanlı nesir	2
Memlûk nesir	2
Toplam	345

Dergide yayımlanmış toplam 213 şiir konulu makalenin dönemlerine göre dağılımı ise şu şekildedir:

Şekil 15: Dönemlerine Göre Şiir Çalışmaları

Nesir çalışmalarında öne çıkan modern dönem, şiir konulu yayınlarda da yine en çok tercih edilen kategori olmuştur. Dönemlere sayısal olarak bakıldığında tablo şu şekildedir:

Cahiliye	14
Modern	69
Klasik (dönemi belli değil)	29
Abbasi	58
Endülüs	26
Emevi	8
Sadr-ı İslam	5
Osmanlı	1
Memlüklüler	3
Toplam	213

Sonuç

Bu çalışmada Batı üniversitelerindeki Arap edebiyatı araştırmacıları nezdinde tercih edilen bir akademik dergi olan *Journal of Arabic Literature*'nin bibliyometrik analizi yapılmıştır. 50 yıllık bir geçmişe sahip olan derginin yıllar içindeki makale sayı dağılımı ve atıf alma durumuna bakıldığında derginin yayım hayatında ciddi bir istikrara sahip olduğu görülmüştür. Çalışmada kısmen işaret edildiği gibi *JAL*, editör ekibinin çevresini oluşturan akademik ortamın yakınlığını hissettiren bir dergi olarak gözlemlenmiştir. Dergide, baş editör ve onun çalıştığı Chicago Üniversitesi araştırmacılarının büyük bir katılımı söz konusudur. Yaptığımız araştırmanın elde ettiği en önemli bulgulardan birisi de *JAL*'ın ister şiir olsun ister nesir, modern Arap

edebiyatı çalışmalarına öncelik vermiş olmasıdır. Dolayısıyla modern Arap şiir ve romanı kapsamındaki çalışmaları yayımlamak için *JAL*'ın uygun bir adres olduğu rahatlıkla söylenebilir. Diğer taraftan *JAL*'da yayımlanmış makalelerin yarısından fazlasının kitap incelemesi türü çalışmalar olduğu gözlemlenmiştir. Bunun *JAL*'da makale yayımlamak isteyen Arap edebiyatı araştırmacılarına üstü örtülü bir öneri mesajı olduğu söylenebilir. Gördüğümüz kadarıyla *JAL*, kitap incelemesi (book review) türü çalışmalar kapısı ardına kadar açık bir dergidir.

Yazarların Katkıları/Authors Contributions

Çalışmanın Tasarlanması/ Conceiving the Study: AA (%50), SZ (%30) MFÇ (%20)

Veri Toplanması/Data Collection: AA (%50), SZ (%30) MFÇ (%20)

Veri Analizi/Data Analysis: AA (%50), SZ (%30) MFÇ (%20)

Makale Gönderimi ve Revizyonu/ Submission and Revision: AA (%50), SZ (%30) MFÇ (%20)

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir. The authors have no conflict of interest to declare.

Kaynakça/References

- Abdi, Asad vd. "Bibliometric Analysis of IP&M Journal (1980–2015)". *Journal of Scientometric Res.* 7/1 (2018), 1-9. <https://doi.org/10.5530/jscires.7.1.8>
- Ahmad, Paras vd. "A bibliometric analysis of Periodontology 2000". *Periodontology* 2000 82 (2020), 286-297. <https://doi.org/10.1111/prd.12328>
- Allan, Michael. "How Adab Became Literary: Formalism, Orientalism and the Institutions of World Literature". *Journal of Arabic Literature* 43/2-3 (2012), 172-196. <https://doi.org/10.1163/1570064x-12341234>
- Al-Samman, Hanadi. "Out of the Closet: Representation of Homosexuals and Lesbians in Modern Arabic Literature". *Journal of Arabic Literature* 39/2 (2008), 270-310. <https://doi.org/10.1163/157006408X330481>
- Askeroğlu, Emel Demir. "Uluslararası Tojdac Dergisinin Bibliyometrik Analizi". *Turkish Online Journal of Design Art and Communication* 8/2 (2018), 190-202. <https://doi.org/10.7456/10802100/004>
- Aydınöğlü, Arsev Umur vd. "Bir Sosyal Bilimler Araştırma Yöntemi Olarak Bibliyometri: Akademik Girişimcilik Örneği". *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 55 (2023), 235-258. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1124926>
- Bard College. "Elizabeth M. Holt". Erişim 8 Mart 2024. <https://www.bard.edu/faculty/details/?id=2369>
- Board, Academies Editorial. "Stefan Leder: 'Arabic Philology and the Conquest of Foreign Languages'". Billet. TRANSREGIONAL ACADEMIES (blog), 17 Eylül 2015. <https://doi.org/10.58079/ajl4>
- Çinkılıç, Recep (ed.). *Türkiye Arap Dili ve Edebiyatı - Akademik Çalışmalar Bibliyografyası*. İstanbul: Akdem Yayınları, 2023.
- Donthu, Naveen vd. "Forty-five years of Journal of Business Research: A bibliometric analysis". *Journal of Business Research* 109 (2020), 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.10.039>
- Freie Universität Berlin. "Devin J. Stewart (Emory University)". 14 Kasım 2022. Erişim 4 Mart 2024. <https://www.temporal-communities.de/fellows/stewart/index.html>
- Gaviria-Marin, Magaly vd. "Twenty years of the Journal of Knowledge Management: a bibliometric analysis". *Journal of Knowledge Management* 22/8 (2018), 1655-1687. <https://doi.org/10.1108/JKM-10-2017-0497>
- Granara, William. "Nostalgia, Arab Nationalism, and the Andalusian Chronotope in the Evolution of the Modern Arabic Novel". *Journal of Arabic Literature* 36/1 (2005), 57-73. <https://doi.org/10.1163/1570064053560648>

-
- Hamori, Andras. *On the Art of Medieval Arabic Literature*. Princeton: Princeton University Press, 1974.
- Harmancı, Hasan. *Arap Dili Literatürü*. Ankara: Çizgi Yayınları, 2020.
- Harvard University. "William Granara". Erişim 7 Mart 2024. <https://cmes.fas.harvard.edu/people/william-granara>
- Hassan, Wail S. "Postcolonial Theory and Modern Arabic Literature: Horizons of Application". *Journal of Arabic Literature* 33/1 (2002), 45-64. <https://doi.org/10.1163/15700640252955487>
- Holt, Elizabeth M. "'Bread or Freedom': The Congress for Cultural Freedom, the CIA, and the Arabic Literary Journal 'Ḥiwār' (1962-67)". *Journal of Arabic Literature* 44/1 (2013), 83-102. <https://doi.org/10.1163/157006409X431613>
- Holt, Elizabeth M. "Narrative and the Reading Public in 1870s Beirut". *Journal of Arabic Literature* 40/1 (2009), 37-70.
- Hussain, Akhtar vd. "Bibliometric analysis of the 'Electronic Library' journal (2000-2010)". *Webology* 8/1 (2011), 1-8.
- Kahraman, Mustafa. "İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi". *Coğrafya Dergisi* 44 (2022), 207-218. <https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-1057635>
- Karagöz, Beytullah – Ardıç, İmran Koç. "Ana Dili Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi". *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 7/2 (2019), 419-435. <https://doi.org/10.16916/aded.482628>
- Kılıçaslan, Harun – Doğan, Yalçın. "Sakarya İktisat Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi". *Sakarya İktisat Dergisi* 10/3 (2021), 226-239.
- Kılınçkaya, Abdullah. "Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (2004-2013)". *Şarkiyat Mecmuası* 27/2 (2015), 95-130.
- Kırdar, Elif – Benli, Abdurrahman. "Sosyal Güvenlik Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi". *Sosyal Güvenlik Dergisi* 10/1 (2020), 197-216 <https://doi.org/10.32331/sgd.753112>
- Leder, Stefan - Kilpatrick, Hilary. "Classical Arabic Prose Literature: A Researchers' Sketch Map". *Journal of Arabic Literature* 23/1 (1992), 2-26. <https://doi.org/10.1163/157006492X00088>
- López, Francisco J. Martínez vd. "Fifty years of the European Journal of Marketing: a bibliometric analysis". *European Journal of Marketing* 52 (2018), 439-468. <https://doi.org/10.1108/EJM-11-2017-0853>
- Redesigning Modernities. "Seminar Leaders". Erişim 5 Mart 2024. <https://sites.psu.edu/redesigningmodernities1/seminar-leaders/>

- Sheehi, Stephen. "Towards a Critical Theory of al-Nahḍah: Epistemology, Ideology and Capital". *Journal of Arabic Literature* 43/2/3 (2012), 269-298. <https://doi.org/10.1163/1570064x-12341244>
- Sperl, Stefan. "Islamic Kingship and Arabic Panegyric Poetry in the Early 9th Century". *Journal of Arabic Literature* 8 (1977), 20-35. <https://doi.org/10.1163/157006477X00021>
- Stetkevych, Jaroslav. *The Zephyrs of Najd The Poetics of Nostalgia in The Classical Arabic Nasib*. Chicago: The University of Chicago Press, 1993.
- Stetkevych, Suzanne Pinckney. *The Mute Immortals Speak: Pre-Islamic Poetry and the Poetics of Ritual (Myth and Poetics)*. Londra: Cornell University Press, 1993.
- Stewart, Devin J. "Saj' in the 'Qur'ān': Prosody and Structure". *Journal of Arabic Literature* 21/2 (1990), 101-139. <https://doi.org/10.1163/157006490X00017>
- University of London. "Professor Stefan Sperl | SOAS". Erişim 4 Mart 2024. <https://www.soas.ac.uk/about/stefan-sperl>
- University of Oregon. "Michael Allan | Department of Comparative Literature". Erişim 7 Mart 2024. <https://complit.uoregon.edu/profile/mallan/>
- Uva Arts & Sciences. "Department of Middle Eastern & South Asian Languages & Cultures". Erişim 8 Mart 2024. <https://mesalc.as.virginia.edu/people/profile/ha2b>
- Uva Arts & Sciences. "General Education". Erişim 8 Mart 2024. <https://gened.as.virginia.edu/people/profile/ha2b>
- Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-I (1956-2002)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 3/8 (2003), 7-31.
- Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-II (1956-2004)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 5/17 (2005), 7-36.
- Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (1956-2013)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 15/40 (2015), 1-52.
- William & Mary. "Stephen Sheehi". Erişim 4 Mart 2024. <https://www.wm.edu/as/modernlanguages/faculty/sheehi-s.php>

